

Д О К Л А Д

**на Комисията за наблюдение и оценка
на дейността на Фонд “Научни изследвания”
при Министерство на образованието и науката,**

**(назначена със Заповед на министъра на
образованието и науката № РД 09-1041/02.08.2016 г.)**

София, 2017 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Подход в работата на Комисията за наблюдение и оценка на дейността на ФНИ при МОН	6
II. Състояние на междинните и окончателни отчети на проекти, финансирани от ФНИ за периода 2008-2012 г. съгласно Годишния отчет на Изпълнителния съвет на ФНИ за 2015: ...	8
III. Отчитане на напредъка в дейността на ФНИ през отчетния период чрез скрининг на съответствието с препоръките в доклада на Сметната палата, по отношение изпълнение на НСНИ, в частта за дейността на ФНИ	18
IV. Изводи от предоставената от ФНИ документация по работата на ПНЕК в съответната научна област	22
V. Обща оценка на дейността на ФНИ през отчетния период 2015 г., включително дейността на ПНЕК.....	42
VI. Препоръки за подобряване на дейността	48

Използвани съкращения

Биология и медицински науки (БМН)

Брутен вътрешен продукт (БВП)

Българска академия на науките (БАН)

Временна научно-експертна комисия (ВНЕК)

Висши училища (ВУ)

Годишна оперативна програма (ГОП)

Договори за университетски научни комплекси (ДУНК)

Държавни висши училища (ДВУ)

Европейската организация за ядрени изследвания (CERN/ ЦЕРН)

Закон за насърчаване на научните изследвания (ЗНИИ)

Закон за обществените поръчки (ЗОП)

Звено за вътрешен одит (ЗВО)

Изпълнителен съвет (ИС)

Импакт фактор (IF, ИФ)

Индекс на Хирш (H Index)

Министерство на образованието и науката (МОН)

Министерство на финансите (МФ)

Научни изследвания и иновации (НИИ)

Научни институти (НИ)

Национална стратегия за научни изследвания (НСНИ)

Национален съвет за научни изследвания (НСНИ)

Постоянна научно-експертна комисия (ПНЕК)

Селско стопанство (СС)

Софийски университет (СУ)

Технически университет (ТУ)

Фонд „Научни изследвания“ (ФНИ)

ВЪВЕДЕНИЕ

Дейността на Фонд „Научни изследвания“ (ФНИ) при Министерство на образованието и науката (МОН) се осъществява в съответствие с приоритетите, залегнали в Програма на правителството за стабилно развитие на Република България за периода 2014-2018 г.

- Приоритетно развитие на българската наука и иновации и прилагането им за развитие и модернизиране на българския бизнес;
- Създаване на устойчив механизъм за взаимодействие между висшите училища и бизнеса, което да даде възможност на висшите училища да постигат положителни икономически резултати от разработени от тях научни продукти и иновации;
- Постигане на високо качество на научния продукт чрез ориентиране на държавното финансиране на научни изследвания към проектен принцип и стимулиране на взаимодействието между бизнеса и научните организации;
- Реформа във ФНИ, за да се гарантира прозрачност на конкурсите, и задължителен мониторинг на резултатите през целия период на реализация на проектите;
- Изграждане на високотехнологични паркове и центрове за върхови научни изследвания, иновации и трансфер на технологии към българската индустрия.
- Насърчаване на съвместни изследвания между научни организации, висши училища и предприятия, разработване и реализиране на програми за активно сътрудничество между научните институции и училищата на всички нива.

Политически контекст

В изпълнение на програмата на Правителството за стабилно развитие на България и в съответствие с Европейската пътна карта за изграждането на Европейско научноизследователско пространство, Министерството на образованието и науката предприе през 2015 г. инициативата за прилагане на механизма на Европейската комисия за подпомагане на политиките (**Policy Support Facility**) и провеждане на партньорска проверка и оценка на системата на научноизследователската дейност и иновациите. Тя имаше за цел да подпомогне законодателните и структурните реформи за постигането на по-ефективна научна и иновационна система. На 8 октомври 2015 г. експертният панел, извършил партньорската проверка, представи политическите послания и препоръки за развитие на научната и иновационната система в страната. За изпълнение на препоръките от

партньорската проверка, в края на 2015 г., е разработен и одобрен от Съвета за интелигентен растеж план за действие.

По отношение на Фонд „Научни изследвания“ заключенията и препоръките от предходни одити са, както следва:

България разполага с историческа възможност да увеличи икономическия си потенциал посредством увеличено финансиране за наука и иновации до най-малко 1% от БВП през 2020 г. Постигането на устойчив ефект от такова увеличено финансиране ще наложи сериозни структурни реформи в системата на научни изследвания и иновации (НИИ) за постигане на ефективност и качество. Увеличеното и по-добро финансиране също така налага координирано и ефективно планиране и използване на средства от европейските структурни фондове, България би следвало:

1. Да изгради дълготрайна подкрепа за инвестиции в наука и иновации и реформи с помощта на широк политически консенсус по въпросите на науката и иновациите, и да започне структуриран, ангажиран и продължителен диалог с българската научна и иновационна общност.
2. Да създаде професионална, независима и стабилна национална изследователска агенция, която да изготви и управлява финансиращи програми за изследователски и иновационни дейности и да подкрепя успешното прилагане на пакета от структурни реформи за НИИ.
3. Да подобри процесите за оценка и финансиране на проектни предложения и да приведе тези процеси в съответствие с международните стандарти. По-конкретно България трябва възможно най-бързо да внедри международните стандарти за експертна оценка и прозрачност. Механизмите за финансиране на НИИ дейност трябва да се основават на предвидимост, прозрачност и участието на подходящи/експерти на високо равнище, включително международни експерти. В момента научноизследователската общност в България страда от липса на доверие в справедливостта на разпределението на средствата и в установената система на експертна оценка за оценка на проектите. Солидни процеси за експертна оценка на проектните предложения са от съществено значение за възстановяването на доверието сред изследователите. Адекватни и прозрачни правила за констатиране конфликт на интереси, опитно прилагане на тези правила, както и адекватна обратна връзка към изследователите са от решаващо значение и трябва да бъдат вградени в системата като необходимо предварително условие за каквото и да било разпределение на средства.
4. Да окуражава участието на български учени и иновативни предприемачи в европейски програми.

5. Да предприеме бързи действия за възвръщане на стимулите за кариера в научноизследователската сфера на всички нива и за задържане и привличане на млади таланти в България и от чужбина в сферата на науката и иновациите.

6. Да създаде стимули за отварянето на българската научна база към бизнеса и да ускори схемите за подкрепа на публично-частното партньорство.

I. Подход в работата на Комисията за наблюдение и оценка на дейността на Фонд „Научни изследвания“ при МОН

Комисията за наблюдение и оценка на дейността на Фонд „Научни изследвания“ при МОН (наричана за по-кратко по-нататък Комисията) се създава в изпълнение на чл. 7, ал. 2 от Правилника за наблюдение и оценка, раздел Раздел III. Наблюдение и оценка на дейността на Фонд "Научни изследвания".

Комисията, в съответствие с чл. 23. (1) "представя на Министъра на образованието и науката доклад, съдържащ анализ, заключение, предложение за финансиране на следващия период и препоръки за подобряване на дейността на Фонда."

(2) Докладът по ал. 1 се публикува на интернет страницата на Министерството на образованието и науката.

Комисията оценява напредъка на ФНИ при МОН съответно по:

- **Чл. 18.** Системата по чл. 1 осигурява възможност за ежегодна оценка на дейността на Фонда по отношение на приноса му за постигане целите на Националната стратегия за развитие на научните изследвания 2020, Европейските рамкови програми, Европейската и Националната пътна карта за научноизследователска инфраструктура, както и целесъобразността, балансираността и обосноваността на публичните средства за научните изследвания и ефективността от изпълнението на финансираните конкурсни програми и проекти.
- **Чл. 20.** Комисията по чл. 7, ал. 2 извършва наблюдение на дейността на Фонда, като проследява напредъка в постигане на тематичните цели на конкурсите и изпълнението на годишната оперативна програма.
- **Чл. 21.** (1) Критериите, по които се оценява дейността на Фонда, са:
  1. принос на Фонда за постигане целите на Националната стратегия за развитие на научните изследвания, Европейските рамкови програми, Европейската и Националната пътна карта за научноизследователска инфраструктура;
  2. въздействие и ефикасност на изпълнението на годишната оперативна програма на Фонда за развитието на научните изследвания и иновациите в България;

3. резултати от приоритизирането на финансирането на научни програми и проекти по научни области съгласно приложение № 1;
4. ефективност на дейността по осъществявания контрол на изпълнение и отчитане на финансираните проекти;
5. социално-икономическо въздействие на резултатите от финансираните проекти;
6. качество на работни процеси и практики, прилагани във Фонда през оценявания период.

(2) В съответствие с критериите по ал. 1 и въз основа на информацията по чл. 19 комисията оценява дейността на Фонда през съответния отчетен период.

На базата на наблюдението и оценката комисията изготви анализ на дейността на Фонда, във връзка с **чл. 22** от Правилника за наблюдение и оценка.

В своята работа по анализа, оценката и препоръките за дейността на ФНИ, Комисията взема в предвид оценката по горепосочените критерии във връзка с Чл. 21, на основа на информацията предоставена от ФНИ във връзка с Чл. 19 от Правилника, а именно:

„Ежегодно до края на март Фондът предоставя в Министерството на образованието и науката информация на електронен носител за предходната календарна година, както следва:

1. списък на проведените конкурси за финансиране на научни програми и проекти през отчетния период, както и конкурсната документация към тях;
2. докладите на временните научно-експертни комисии за резултатите от проведените конкурси и класираните проекти през отчетния период;
3. решенията на изпълнителния съвет за определяне на проектите за финансиране и съответно размера на предоставените им средства;
4. правилата на изпълнителния съвет за текущ финансов контрол и отчетност по изпълнението на договорите за финансиране на научни изследвания;
5. справка за изпълнението и отчитането на финансираните проекти през отчетния период по образец съгласно приложение № 3;
6. списък на изградените през отчетния период научни инфраструктури, които са в резултат на изпълнението на програми и проекти, финансирани от Фонда;
7. списък на научните резултати (патенти, публикации, модели, алгоритми, програми, методологии и др.) през отчетния период, които са в резултат на изпълнението на проекти, финансирани от Фонда;
8. списък на научните резултати през отчетния период, използвани в иновационни проекти.”

Във връзка с горепосочения списък от документи, изискуеми за работата на Комисията, от страна на МОН и ФНИ бяха предоставени следните копия от:

- Справка за изпълнението и отчитането на финансираните проекти за периода 2007-2014 (съгласно Приложение 3 към чл. 19. т. 5 от Правилника);
- Протоколи от заседанията на ПНЕК по отделните научни области, включващи докладите за оценка на приключили и текущи проекти;
- Доклади от председателите на ПНЕК до Изпълнителния съвет на ФНИ;
- Одитен доклад на Сметната палата за изпълнение на Националната стратегия за научни изследвания за периода от 01.08.2011 г. до 31.12.2014 г.;
- Годишен отчет на ФНИ за 2015 г.

II. Състояние на междинните и окончателни отчети на проекти, финансирани от ФНИ за периода 2008-2012 г. съгласно Годишен отчет на Изпълнителния съвет на ФНИ за 2015:

Общо 1088 проекта:

- **Приключили, с приет и одобрен отчет и разплатени средства, но без одит, който е наложителен** , за да се оцени правомерността на изразходваните средства – 843 бр.
- **С предаден междинен отчет и очакващи финансиране за следващ етап** – 245 бр., от тях 177 с научна оценка (от Изпълнителния свет на ФНИ) и финансов одит и решение за финансиране на следващ етап. Останалите 68 са с научна оценка, но без решение за финансиране, поради липса на одит.
- През **м. септември 2015 г. ИС на ФНИ**, на база доклади на ПНЕК, взема решение за финансиране на научните проекти за 2 и 3-ти етап на научни институти и университети. Но Министерство на финансите не одобрява финансирането, поради неспазване на Закона за Държавните помощи.

Оставащи проекти за финансиране – 245 бр. – да се извърши финансов одит на тези, които не са одитирани, да се изчисли какви средства остават неизразходвани и после да се види каква част от исканите 11 012 029 лв. да се поискат за доразплащане.

По Доклада на Сметната палата за извършен одит /№ 0700010614/ за изпълнение на Националната стратегия за научни изследвания периода от 01.08.2011 г. до 31.12.2014 г. – в частта за дейността на ФНИ.

В Националната стратегия са определени пет приоритетни области за развитие на науката през следващите години до 2020 г.

Целевата група на Националната стратегия са научните организации.

Проверени, анализирани и оценени са: нормативната, ресурсна и информационна осигуреност; вътрешните правила и процедури; планирането, мониторинга и отчитането на изпълнението на Националната стратегия; взаимодействието и координацията; изпълнението на мерките и постигнатите резултати.

Националната стратегия за развитие на научните изследвания (Националната стратегия) е приета с Решение на Народното събрание от 28.07.2011 г., Обн., ДВ, бр. 62 от 12.08.2011 г. Основната ѝ стратегическа цел е да подпомогне развитието на науката в България за превръщането ѝ във фактор за развитието на икономика, базирана на знанието и иновационните дейности.

Националната стратегия отразява стремежа на България за повишаване на инвестициите в научно изследователска и развойна дейност до 1,5 % от БВП, съгласно целите на Националната програма за реформи България 2020.

Общонационалните приоритети за развитие на науката през следващите години до 2020 г. са в областите: енергия, енергийна ефективност и транспорт, развитие на зелени и еко-технологии; здраве и качество на живота, биотехнологии и екологично чисти храни; нови материали и технологии; културно историческо наследство и информационни и комуникационни технологии.

Националната стратегия се изпълнява с конкретни мерки и инструменти чрез следните задачи:

- Повишаване на динамичността, резултатността и ефективността на научноизследователската и развойна дейност в полза на икономиката и обществото.
- Изграждане на устойчива връзка „образование-наука-бизнес“ като основа за развитие на икономика, базирана на знанието.
- Изграждане на благоприятна среда за научна дейност.

В Плана за действие за периода 2011-2013 г. към Националната стратегия са включени мерките и част от предвидените в нея инструменти за изпълнение. От общия бюджет на инструментите, 190 млн. лв. са за мерките, изпълнявани от водещите институции Министерството на образованието и науката (МОН) и Фонд „Научни изследвания“ (ФНИ) и 355 млн. лв. от Министерството на икономиката, енергетиката и туризма (МИЕТ), което е извън обхвата на настоящия одит. Целевата група, към която е насочена Националната стратегия, са научните организации - научни институти, университети и други организации, занимаващи се с научно-изследователска дейност.

Комисията представя следните основни констатации, оценки и изводи от одита на Сметната палата (Таблица 1, Приложение 1 в този Доклад), Доклада на ЗВО на ФНИ, както и Годишния доклад на ФНИ за 2015 г., които са обобщени в Таблица 1 по-долу:

Таблица 1. Оценка за дейността на ФНИ по критериите за оценка в **чл. 21.** (1) Правилника за наблюдение и оценка:

Критерии за оценка дейността на ФНИ	Показатели за измерване на напредъка по критериите и препоръки за действие /за периода 2008-2015 вкл./	Оценка за напредък по критериите	
		позитивна	негативна
1.Принос на Фонда за постигане целите на Националната стратегия за развитие на научните изследвания, Европейските рамкови програми, Европейската и Националната пътна карта за научноизследователска инфраструктура	<p>Нормативна и ресурсна осигуреност*:</p> <p>2. Човешки ресурси:</p> <p>2.1. Административен капацитет за изпълнение на ГОП и НСНИ.</p> <p>4. Информационни ресурси:</p> <p>4.1. Съответствие на поддържането на информация с нормативните изисквания.</p> <p>4.2. Пълнота на поддържаната информация.</p>	<p>- Разработен, приет и изплатен софтуер на регистър и база данни за проектите финансирани от ФНИ за период 2008 - 2014 г.</p> <p>- Ефективно действаща информационна система, която обезпечава научната дейност и разпространението на резултатите от научни изследвания чрез въвеждане на информацията за финансираните проекти и резултатите от тях в Регистър с публична част.</p>	<p>- Недостатъчна осигуреност с човешки ресурси, недостатъчен административен капацитет за поддържане и използване на софтуера за регистър и база данни на проектите</p> <p>- Липса на информационна осигуреност на управляваните проекти по проведените конкурси за научни изследвания; не се следи състоянието на финансираните проекти и на резултатите от тях, не осигурява прозрачност на разходваните средства за научна дейност.</p>
	<p>Институционална организация:</p> <p>1. Вътрешни правила и процедури за обезпечаване дейността на ФНИ.</p> <p>2.2. Годишни оперативни програми на ФНИ.</p> <p>3. Взаимодействие и координация</p>	<p>- Приет Правилник за наблюдение и оценка на дейността на ФНИ - септември, 2015.</p> <p>- Публикуван нов Правилник на ФНИ - <i>ДВ. бр.41 /31 Май 2016г.</i></p> <p>- През м. септември 2014 г. ИС на ФНИ</p>	<p>- Огромна част от сключените договори за изпълнение на научноизследователски проекти за периода 2008-2012 не са финансирани на втори етап, поради допуснати</p>

	<p>между отговорните институции и звена.</p> <p>4. Мониторинг и оценка:</p> <p>4.1. Мониторинг и анализ на дейността на ФНИ.</p> <p>5.1. Годишни отчети за дейността на ФНИ.</p> <p>5.3. Годишни доклади за дейността на ФНИ.</p> <p><i>Разработване и публикуване на методически указания, правила и образци на документи за изготвяне и представяне на конкурсните научни предложения, както и за отчитането на изразходваните средства по сключени договори;</i></p> <p><i>Предоставяне на експертна помощ, консултации и текущ контрол на кандидатстващите и на финансираните научни организации и колективи.</i></p>	<p>утвърждава Правила за кандидатстване, подбор и изпълнение на съвместни научноизследователски проекти за двустранно научно и техническо сътрудничество.</p> <p>- Спазена е определената от Правилника на ФНИ процедура за приемане на ГОП на ФНИ за 2015 и 2016 г., съдържанието на ГОП е в съответствие с Правилника на ФНИ (чл.28).</p> <p>- Утвърдени нови Насоки за кандидатстване, методика за оценка на предложения и съпътстваща документация (договор, декларации и т.н.) за конкурсна сесия 2015 г. / 2016 г. и са съгласувани с МФ, съгласно ЗННИ и Рамката за държавни помощи.</p> <p>- Среци на ИС и председателите на ПНЕК за обмен на мнения и прецизиране на оценъчните правила за работа на ПНЕК при изготвяне на оценката върху отчетите.</p> <p>- финансирани са проекти за развитие на научни инфраструктури в две приоритетни направления Националната стратегия 2020 (Държавни</p>	<p>административни пропуски в работата на ФНИ, свързани със съгласуване на насоките за конкурсите с Министерство на финансите при обявяването и провеждането на конкурсните процедури.</p> <p>- Липсват последващи действия от страна на ФНИ, свързани с решаване на казуса с тези проекти.</p> <p>- Невъзможност за обявяване на нови конкурсни сесии през 2013 и 2015</p> <p>- Липса на анализ на постигнатите резултати от изпълнението на проектите по сключени договори от конкурсни сесии, проведени в периода 2008 – 2015 г.</p> <p>- ФНИ не разполага с достатъчен кадрови състав.</p> <p>- Ненавременно приемане на годишните програми на ФНИ.</p> <p>- В съответствие с ГОП са</p>
--	---	---	--

		университетски научни комплекси в областта “Здраве и качество на живота” и , “нови материали и технологии” и “енергийна ефективност”.	разработени Насоки за финансиране на фундаментални научни изследвания 2015 г., но не е обявен конкурс, поради решение на МОН конкурсът да бъде обявен след приема-не на нов Правилник на ФНИ, което не се осъществява до края на 2015.
2. Въздействие и ефикасност на изпълнението на годишната оперативна програма на Фонда за развитието на научните изследвания и иновациите в България	Значимост на постигнатите резултати 1. Научни постижения. 2. Приложени резултати от научни изследвания.	По данни от научните отчети на сключените договори в периода 2007–2014 г., които са оценявани от ПНЕК през 2015 г. (на обща стойност 35 938 216 лв.), в резултат на научните изследвания, финансирани от ФНИ по тези проекти, са излезли от печат 2074 научни публикации, в т.ч. публикации в издания с импакт-фактор и импакт-ранг, 7 патента и 4 заявки за патент. В изпълнението на договорите са взели участие общо 715 млади учени, 416 докторанта и 31 пост-докторанта. 31 договора са получили отлична оценка на резултатите, а три договора са прекратени поради незадоволителни резултати от изпълнението.	Липса на анализ на значимостта на постигнатите резултати в годишния отчет на ФНИ.

	<p>Динамичност на научно изследователската дейност:</p> <p>1. Финансиране на проекти в приоритетни области:</p> <p>1.1. Проведени от ФНИ конкурси.</p> <p>1.2. Приключили проекти и резултати от изпълнението им.</p> <p>2. Популяризирането на приноса на българските учени от участието им в европейски организации и фондове:</p> <p>2.1. Брой учени работещи в ЦЕРН.</p> <p>2.2. Брой експерименти, финансирани проекти и публикации с българско участие.</p> <p>3. Развитие на научния потенциал:</p> <p>3.1. Приключени проекти на ДВУ за научна или художествено-творческа дейност и резултати от изпълнението им.</p> <p>3.2. Приключени проекти и отчетени резултати по спогодби за двустранно научно-техническо сътрудничество.</p> <p>4. Интегриране на българската наука в европейското изследователско пространство:</p> <p>4.1. Приключени проекти по Седмата</p>	<p>- Осигурена е подкрепа за българските учени за публичност на резултатите от техните изследвания в престижни научни международни издания.</p> <p>- Ежегодно заплащан от МОН членски внос в ЦЕРН, с което е осигурен достъп на българските учени до уникална научна инфраструктура и изграждане на широки международни контакти с учени от цял свят. Приносът на българските учени е популяризиран в множество публикации в списания с висок импакт - фактор и импакт - ранг.</p> <p>- През 2015 г. Фонд "Научни изследвания" е финансирал 13 нови договори по Програма РИЛА-2014 г. Финансирани са и вторите етапи на договори по двустранно сътрудничество с Индия, Китай, Германия и Франция. Подкрепените проекти са в областта на физика, химия, технически науки, биотехнологии, аграрни науки, опазване на околната среда и други актуални научни области. В екипите по двустранно сътрудничество активно участват млади учени, засилен е и образователният</p>	<p>- Участвали са само две научни организации в три експеримента на ЦЕРН.</p> <p>- Не е осъществено ефективно и ефикасно управление на процеса по разглеждане и национално финансиране на проектите по 7-ма Рамкова и COST програми, след прехвърляне на отговорността по управлението им на МОН.</p> <p>- Не са проведени конкурси от ФНИ за финансиране на проекти в приоритетни области през 2015 г. поради цялостно забавяне във функционирането на ФНИ в резултат от изтичане на мандата и смяна на ИС на ФНИ, забавяне на приемането на ГОП и на насоките за кандидатстване, смяна на Управителя на ФНИ и невъзможност към септември 2015 да се осигури технологично време за обявяване и</p>
--	--	---	---

	рамкова програма и резултати от изпълнението им. 4.2. Приключени проекти по програма КОСТ и резултати от изпълнението им.	компонент на проектите. - BiodivERsA - За 2015 г. са одобрени 2 проекта с българско участие. В конкурса, обявен през 2015 г. са подадени 13 проектни предложения в българско участие.	приключване на конкурсната сесия в рамките на 2015 г.
3. Резултати от приоритизирането на финансирането на научни програми и проекти по научни области съгласно приложение № 1	Изграждане на устойчива връзка „образование-наука-бизнес“ 1. Интеграция между елементите на триъгълника на знанието: 1.1 Интерактивна платформа за връзка образование-наука-бизнес. 1.2. Съвместни идейни проекти между академията и индустрията. <i>Подобряване на връзките между партньорите в „триъгълника на знанието“ – образование – наука и иновации чрез изграждане на научно-иновативни регионални мрежи за създаване на общи научни планове, подпомагащи развитието на регионални общности на знанието.</i>		- ФНИ като основен финансов механизъм за финансиране на научните изследвания не е използван ефективно. Проведени са само две конкурсни процедури за насърчаване на научната дейност в приоритетните области на Националната стратегия. - Не е осигурена концентрация на ресурси в приоритетните области на научните изследвания, ефективно използване на националните и европейски фондове и подобряване на съотношението между институционалното и програмното финансиране.

<p>4. Ефективност на дейността по осъществявания контрол на изпълнение и отчитане на финансираните проекти</p>	<p>Създадена среда за оценка на научната дейност</p> <p>1. Оценка на научната дейност:</p> <p>1.2. Оценка на научната дейност на ВУ и организациите, финансиращи и провеждащи научни изследвания.</p> <p>2. Подкрепа за научна инфраструктура:</p> <p>2.1. Приключени предпроектни проучвания и резултати от тях.</p> <p>2.2. Участие на национални в европейски инфраструктури.</p> <p>3. Публикационна активност в реферирани научни издания.</p> <p>- <i>Анализиране на научните резултати от изпълнение на конкурсно класираните и финансирани проекти</i></p> <p>- <i>Изготвяне на периодични отчети и сравнителни анализи за резултатите от проведените конкурси;</i></p>	<p>- Всички междинни отчети по договори от конкурсни сесии на ФНИ са оценени въз основа на доклад от експерт – член на комисията и рецензия на утвърден от комисията външен рецензент. При вземане на решение за оценките на отчетите членовете на комисиите се придържат към Правилата за работа на ПНЕК към ФНИ. Оценките варират от добър до отличен.</p>	<p>- Приключили, с приет и одобрен отчет и разплатени средства, но без одит, който е наложителен, за да се оцени правомерността на изразходваните средства – 843 бр.</p> <p>- С предаден междинен отчет и очакващи финансиране за следващ етап – 245 бр.- от тях 177 с научна оценка (от ИС на ФНИ) и финансов одит и решение за финансиране на следващ етап, а 68 са с научна оценка, но без решение за финансиране, поради липса на одит.</p> <p>- Проблеми с нарушения при оценяване и класиране на проекти, и подписване на договорите.</p>
<p>5. Социално-икономическо въздействие на резултатите от</p>	<p>Липсват дефинирани показатели за оценка на социално-икономическото въздействие на резултатите от финансираните проекти.</p>		<p>Липсват координационни механизми от типа на национални технологични платформи, обединяващи научните и</p>

финансираните проекти			индустриалните интереси. Това затруднява оценката за въздействието на резултатите от финансираните проекти В отчетите на приключилите проекти невинаги присъства оценката на изследователския колектив за възможните приложения на резултатите и областите на социално-икономическо въздействие.
6. Качество на работни процеси и практики, прилагани във Фонда през оценявания период.	<p><i>**а) Вътрешните правила за дейност на ИС на ФНИ да се актуализират като се определи срок за изготвяне и публикуване на протоколите от проведените заседания.</i></p> <p><i>б) В правилата за работа на ПНЕК да се определи срок за изготвяне на протоколите от проведените заседания.</i></p> <p><i>в) Вътрешните правила за дейността на ИС на ФНИ да се публикуват на Интернет страницата на ФНИ.</i></p> <p><i>г) Сключените договори за</i></p>	<p>- Подобрена е прозрачността и информираността за работата на ИС на ФНИ чрез своевременно качване на протоколите на сайта на ФНИ</p> <p>- ПНЕК към ФНИ са продължили работата си по оценка изпълнението на финансирани от ФНИ проекти и са представили решенията си пред ИС.</p> <p>- Разглеждани са финансови отчети по сключени договори от предходни етапи - 37 бр.</p> <p>- Поискана експертна помощ от МОН за подобряване на организацията на финансовата дейност и счетоводната отчетност и архива на ФНИ.</p>	<p>- Липсва политика и управление на интелектуалната собственост и инвентаризация от ФНИ на научното оборудване, закупвано от бенефициентите по финансираните проекти в публично финансираните научноизследователски организации и висшите училища. Липсват регистри за неговата реализация и отчитане.</p> <p>- Одитен Доклад на ЗВО (18.05. 2016 г.) за периода 01.01.2015 – 31.03.2016 г. - Заключение: Не са осигурени достатъчно</p>

	<p><i>финансиране на проекти да бъдат изменяни по срокове, показатели и други условия само с подписване на писмено споразумение/анекс между страните.</i></p> <p><i>д) ИС да утвърди Правила за текущ финансов контрол и отчетност по изпълнението на договорите за финансирането на научни изследвания, в които са регламентирани ясни изисквания, относно квалификацията и опита на експертите 'Финансов контрол'.</i></p>	<p>- На 30.05.2013 г., Управителят на ФНИ утвърждава 'Правила за текущ финансов контрол по изпълнение на договорите за финансиране на научни изследвания'.</p>	<p>доказателства за достоверност на финансовия отчет на ФНИ 2015 г.;</p> <p>- Вътрешни правила за дейността на ИС не са публикувани на страницата на ФНИ в Интернет.</p> <p>- Не се осъществява вътрешен контрол от ФНИ върху спазване сроковете за отчитане на договорите.</p>
--	--	--	---

*Одитен Доклад от Сметната палата – 2011-2014 г.

Одитен Доклад на ЗВО

III. Отчитане на напредъка в дейността на ФНИ през отчетния период чрез скрининг на съответствието с препоръките в доклада на Сметната палата, по отношение изпълнение на НСНИ, в частта за дейността на ФНИ

Комисията, с помощта на експертите от МОН (Отдел „Транснационални научни инициативи“ при дирекция „Наука“) и експерти от ФНИ извърши скрининг на съответствието с препоръките в доклада на Сметната палата, резултатите от който са представени по-долу:

Таблица 2. Преглед на напредъка по препоръките от доклада на Сметната палата.

Препоръки за действие от Сметната палата	Степен на напредък на ФНИ по препоръките
<p>1. Критерии за оценка на изпълнението на научните проекти.</p> <p>2. Определяне на срок за издаване на Правилника за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации, както и на дейността на ФНИ.</p> <p>3. Срок за внасяне от ИС на ФНИ на годишната оперативна програма в МОН и срок за утвърждаването ѝ от министъра на образованието и науката.</p> <p>4. Срок за издаване от управителя на ФНИ на заповед за откриване на конкурсните процедури, след одобряването им от ИС на ФНИ.</p> <p>5. Процедура по разработване и утвърждаване на Насоките за кандидатстване по конкурсните процедури.</p> <p>6. Критерии за оценка на изпълнението на междинните етапи на финансираните конкурсни проекти и на окончателните резултати на завършените научноизследователски проекти.</p> <p>7. Вида на предвидения за осъществяването от министъра на образованието и науката контрол на дейността на ФНИ.</p>	<p>1. Да, съществуват</p> <p>2. Да, Правилникът е издаден.</p> <p>3. Да, има подобен срок в Правилника на ФНИ 2016 г.</p> <p>4. Да, има такива срокове.</p> <p>5. Да, има за всеки отделен конкурс</p> <p>6. Да, има. ПНЕК извършва междинна и крайна оценка по проектите на база правилата за работата им.</p> <p>7. На база закона и ПФНИ</p> <p>8. Регистър на научната дейност на МОН</p>

<p>8. Определяне със заповед на конкретни длъжностни лица за водене и поддържане на информацията в регистъра.¹</p> <p>9. Осигуряване на механизъм за текущо предоставяне от законово регламентирани лица на данните за вписване в регистъра.²</p> <p>10. Въвеждане на регистър от МОН на научното оборудване и да разпорежи провеждането на инвентаризация.³</p> <p>11. Правила за кандидатстване, подбор и изпълнение на съвместни научноизследователски проекти за двустранно научно и техническо сътрудничество и взаимодействието между дирекция „Наука“ и ФНИ по двустранните споразумения за научно-техническо сътрудничество.⁴</p> <p>12. Вътрешен акт за определяне на междуведомствен координационен съвет за изпълнението и мониторинга на Националната пътна карта за научна инфраструктура.⁵</p> <p>13. Вътрешни правила за наблюдение и контрол на изпълнението на проектите по научните инфраструктури.⁶</p> <p>14. Правила за координация и финансиране на проектите по Седма рамкова програма и програма КОСТ в съответствие със ЗНИИ, УП на МОН и ПФНИ.⁷</p> <p>15. Вътрешен акт за определяне на националния координатор по Програма КОСТ.⁸</p> <p>16. Правила за работата на членовете и експертите</p>	<p>9. МОН</p> <p>10. Все още от страна на ФНИ инвентаризацията на научното оборудване по стари проекти не е довършена.</p> <p>11. Да, има правила и общи и специфични условия за всяка държава.</p> <p>12. МОН</p> <p>13. МОН</p> <p>14. Да има от ноември 2016 г., когато 7РП е прехвърлена на ФНИ</p> <p>15. МОН</p> <p>16. МОН</p> <p>17. МОН</p> <p>18. МОН</p>
--	---

¹ Част четвърта, Раздел I. т. 4, 4.1. и Раздел III т. 1, 1.2.,п.1.2.2

² Част четвърта, Раздел I. т. 4, 4.1. и Раздел III т. 1, 1.2.,п.1.2.2., т. 2

³ Част четвърта, Раздел I. т. 4, 4.3.

⁴ Част четвърта, Раздел II. т. 1, 1.1

⁵ Част четвърта, Раздел II. т.1, 1.2.

⁶ Част четвърта, Раздел II. т.1, 1.2.

⁷ Част четвърта, Раздел II. т. 1, 1.3. и Раздел III. т. 1.4, п.1.4.1.;1.4.7; 1.4.9. и 1.4.10.

⁸ Част четвърта, Раздел II. т. 1, 1.4.

<p>на програмните управителни комитети по тематични направления.⁹</p> <p>17. Правила за дейността на националната контактна мрежа и представителите в Програмните комитети на Рамковата програма Хоризонт 2020.¹⁰</p> <p>18. Изготвяне на годишни оперативни планове на национално ниво за изпълнение на Плана за действие за изпълнение на Националната стратегия за следващия програмен период.¹¹</p> <p>19. Изготвянето на годишен доклад за състоянието на научноизследователската дейност и дейността на ФНИ.¹²</p> <p>20. Създаване на координационен механизъм за отчитане изпълнението на Националната стратегия.¹³</p> <p>21. Утвърждаване на механизъм за координация на ФНИ с останалите финансиращи институции на приложни научни изследвания.¹⁴</p> <p>22. Приемане на Правилник за оценка на научноизследователската дейност и дейността на ФНИ.¹⁵</p> <p>23. Анализ на постигнатите резултати от изпълнението на проектите по сключени договори от конкурсните сесии, проведени в периода 2007 г. – 2011 г., въз основа на който да се вземе решение за продължаване или прекратяване финансирането на договорите.¹⁶</p> <p>24. Утвърждаване на „Правилник за организацията и дейността на Комисията за сътрудничество с ЦЕРН“ и за изготвяне на годишен доклад за дейността ѝ.¹⁷</p>	<p>19. МОН</p> <p>20. МОН</p> <p>21. НЕ</p> <p>22. ДА, ИМА</p> <p>23. Съществува такъв в последния отчет на ФНИ и са предприети действия, но не са финализирани.</p> <p>24. МОН</p> <p>25. МОН, ДА ИМА</p> <p>26. Дейностите са прехвърлени към ФНИ през 2015 г. и 2016 г. и са определени съответните длъжностни лица.</p> <p>27. Отнася се за договорите по 7РП, за</p>
---	---

⁹ Част четвърта, Раздел II. т. 1, 1.4.

¹⁰ Част четвърта, Раздел II. т. 1, 1.5.

¹¹ Част четвърта, Раздел II. т. 2, 2.1.1.

¹² Част четвърта, Раздел II. т. 2, 2.2.1. и т. 5, 5.3.

¹³ Част четвърта, Раздел II. т. 3, 3.2.

¹⁴ Част четвърта, Раздел II. т. 3, 3.3.

¹⁵ Част четвърта, Раздел II. т. 4, 4.1.

¹⁶ Част четвърта, Раздел III. т. 1, 1.1.п. 1.1.2.

¹⁷ Част четвърта, Раздел III. т. 1, 1.2, п. 1.2.1.

<p>25. Утвърждаване на „Правила за разпределение и контрол на средствата, отпускани целево от държавния бюджет за присъщата на държавните висши училища научна или художествено-творческа дейност”.¹⁸</p>	<p>напред договорите ще се изготвят и сключват между Фонда и бенефициентите и Фонда ще има предвид констатациите и препоръките на Сметна палата.</p>
<p>26. Определяне на длъжностни лица, отговорни за администрирането на договорите, сключени по проекти на Седма рамкова програма и програма COST, както и за окомплектоването и съхраняването на досиетата им.¹⁹</p>	
<p>27. Регламентиране в договорите на:²⁰</p> <ul style="list-style-type: none"> - Конкретния размер на средствата за целия период на договора и размера на средствата за съответните етапи на изпълнение. 	<p>28. МОН</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Конкретните дати за изпълнение на извършените дейности. - Конкретен срок (дата) за отчитане на получените резултати от проекта. 	<p>29. МОН</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Реда за предаване и приемане на извършените научни дейности и финансови разходи. 	<p>30. МОН</p>
<p>28. Издаване на вътрешен акт за регламентиране ползването и предоставянето на информация от система CORDIS(eCORDA), както и да определи длъжностните лица с права за достъп и определи конкретните им задължения.²¹</p>	
<p>29. Утвърждаване на Правилник за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации, както и на дейността на фонд "Научни изследвания".²²</p>	
<p>30. Определяне на механизъм и възстановяване на</p>	

¹⁸ Част четвърта, Раздел III. т. 1, 1.3, п. 1.3.3.

¹⁹ Част четвърта, Раздел III. т. 1,4, п. 1.4.1.

²⁰ Част четвърта, Раздел III. т. 1,4, п. 1.4.5.

²¹ Част четвърта, Раздел III. т. 1,4, п. 1.4.8.

²² Част четвърта, Раздел III. т. 3, 3.1, п. 3.1.2.

<p>неизразходените средства от координаторите по сключените договори за предпроектни проучвания по Националната пътна карта в бюджета на МОН.²³</p>	
<p>31. Внедряване на информационна система за кандидатстване и управление на проекти, финансирани от ФНИ.²⁴</p> <p>32. Провеждане на инвентаризация на научното оборудване и въвеждане на данните в регистър на научното оборудване.²⁵</p> <p>33. Актуализиране на прилаганите вътрешни правила в съответствие с разпоредбите на новия Правилник на ФНИ след неговото приемане.²⁶</p> <p>34. Да утвърди правила/процедури за предаване и приемане на работата и документите между служителите при дългосрочно отсъствие и при напускане на работа, както и при прекратяване на договорни отношения с външни организации.²⁷</p>	<p>31. Разработването и приемането на специализирания софтуер приключи през декември 2015 г., но той не се използва ефективно за целите на изготвяне на справки, както и за включване на данните на новите проекти, финансирани след 2014.</p> <p>32. Все още не е приключила и няма регистър на научното оборудване</p> <p>33. Повечето вътрешни правила са актуализирани, остават малка част от тях да бъдат приети</p> <p>34. Няма утвърдени/приети правила/процедури за предаване и приемане на работата и документите м/у служителите и външните организации.</p>

IV. Изводи от предоставената от ФНИ документация по работата на ПНЕК в съответната научна област

По решение на Комисията за оценка на дейността на ФНИ за 2015 г., с Протокол N:1 от заседанието на Комисията проведено на 18.10.2016 г., и съгласно чл. 19 от Правилника бе взето решение да се изиска допълнително непредставената информация от ФНИ по т.3 и т.4, и до 26.10. да се изпратят сканирани материали, разпределени по направления, както следва:

1. проф. д.и.н. Иван Бонев Гацов - Хуманитарни науки

²³ Част четвърта, Раздел III. т. 3.2, п. 3.2.1.

²⁴ Част четвърта, Раздел I. т. 4, 4.2.

²⁵ Част четвърта, Раздел I. т. 4, 4.3.

²⁶ Част четвърта, Раздел II. т. 1, 1.9.

²⁷ Част четвърта, Раздел I. т. 2, 2.4.

2. доц. д-р Христина Лазарова Николова - Социални, стопански и правни науки
3. проф. д.м.н. Степан Агоп Терзиян - Природни науки, математика и информатика
4. проф. д.т.н. Ивайло Иванов Христов - Технически науки
5. проф. д-р Владислав Харалампиев Попов- Аграрни науки и ветеринарна медицина
6. доц. д-р Радка Петрова Кънева – Здравеопазване и спорт

В следващите точки, Комисията представя анализ и оценка на изпълнението на наукометричните показатели на приключилите проекти и работата на ПНЕК в съответната научна област.

1. Изводи от предоставената от ФНИ документация за Научна област 1 - Хуманитарни науки и изкуства, от Приложение № 1 към чл. 9, ал. 2, на Правилника за наблюдение и оценка на ВУ и ФНИ.

Таблица 3. Опис на проектите оценявани от ПНЕК за обществени и хуманитарни науки в научна област 1 – Хуманитарни науки и изкуства, предоставени за разглеждане на Комисията

Договор	Ръководител Базова организация	Публикации/Патенти	Забележки по предоставените документи
Д002- 141/15.12.2008г.	доц. д-р Тодор Попнеделев, Софийски университет - София	4 публикации, от които 1 в Peer review , 1 в Интернет Списък на 413 дигитализирани заглавия на публикации Създаден дигитализиран център към ИФ и специализират сайт/ портал	Липсват рецензии
Д002- 318/19.12.2008	гл. ас. д-р Светлана Неделчева Липсва институцията	Участие в програми - 4 Участие в проекти- 3 8 публикации у нас и в чужбина- списъкът липсва Участие с доклади в специализирани конференции - списъкът липсва.	Липсват списък на колектива , рецензии и всичко останало
ДТК 02/30 от 17.12.	Липсва	24- у нас	Липсва списък на

2009 г.	ръководител и институция	5 -в чуждестранни издания 4-в интернет 32 участие в конференции, уъркшоп у нас и 9 в чужбина	колектива, рецензии и всичко останало
? 02/2 от 2010 г.	доц. д-р Р.Тодорова – вероятно р-л на проекта	10 публикации, от които 1 в чужбина, от тях 5 са доклади изнесени в чужбина	Има само резюме
? 03/65 2011		4 участия в конференции у нас 4 публикации у нас 1 в чужбина	Липсва друга информация
ДМУ 03/105 от 13.12.2011г.	Доц. д-р Здравко Димитров –р-л проект	резюме	Липсва друга информация
Вх./изх.№ 0909/67 ?	Липсва информация	„Обобщен научен отчет” Конференция в Словакия- докладчиците са даден общо?	Няма друга информация

По отношение на списъците от представени публикации от тази научна област на практика липсват такива от реферирани и с импакт фактор издания.

Основна препоръка във връзка с изпълнението на дейността на ПНЕК по хуманитарни науки и изкуства е да се акцентира върху практическо осигуряване на прозрачност и експертиза на проектната дейност от одобряването на проекта до неговата реализация; задължителна външна оценка като съответните експерти да не се предлагат от кандидатстващото научно звено.

2. Изводи от предоставената от ФНИ документация за Научна област 2- Социални, стопански и правни науки, от Приложение № 1 към чл. 9, ал. 2, на Правилника за наблюдение и оценка на ВУ и ФНИ.

2. Социални, стопански и правни науки	Социология, антропология и науки за културата Психология
---------------------------------------	---

	Политически науки Социални дейности Обществени комуникации и информационни науки Право Администрация и управление Икономика Туризм Теория и управление на образованието Педагогика
--	--

Научните проекти, финансирани от ФНИ по Научна област 2. Социални, стопански и правни науки се оценяват от ПНЕК по *обществени и хуманитарни науки*, т.е. съвместно с проектите по научна област 1. Хуманитарни науки и изкуства. Това до голяма степен предизвиква затруднения при точната оценка на приноса на проектите, реализирани в Научна област 2 по отношение на постигане целите на Националната стратегия за развитие на научните изследвания, Европейските рамкови програми, Европейската и Националната пътна карта за научноизследователска инфраструктура, както и във връзка с приоритизирането на финансирането на научни програми и проекти по научни области.

Отчети по приключили проекти в научна област „Социални, стопански и правни науки“ – наукометрични показатели

През 2015 г. са приключили и приети резултатите от окончателните етапи на проекти, финансирани от ФНИ по сключени анекси към договори от предходни години. Въз основа на представените копия от доклади и протоколи от заседания на Постоянните научно-експертни комисии са налице следните резултати от изпълнението на проектите по отношение на наукометричните показатели:

Таблица 4. Списък на приетите окончателни отчети и наукометрични резултати от проектите, реализирани в **научна област 2. Социални, стопански и правни науки** и оценявани от ПНЕК по обществени и хуманитарни науки през 2015 г.

Договор	Тема на проекта	Ръководител	Публикации/Патенти
№ ДДВУ 02/47	Проблеми на енергийната сигурност на Република България в контекста на членството на страната в ЕС , УНСС	Доц. д-р Светла Бонева	16 статии и доклади, вкл. 6 на английски език, от които 4 в чужбина.
ДО 02-302/18.12.08 г.	Състояние и проблеми на платежния баланс на Република България в контекста на членството в Европейския съюз, УНСС	Доц. д-р Силвия Трифонова	97 публикации, вкл. 40 доклади в конференции, 4 публикации в списания с ИФ.
Д-002-77/12.12.2008 г.	Комплексно осигуряване на научните изследвания и трансфера на знания в областта на икономиката, администрацията и управлението в ОКС „Магистър“ и ОНС „Доктор“ чрез интегриран научен център – Център за дистанционно обучение и изследвания, СА „Д.А.Ценов“ - Свищов	Проф. д-р Андрей Захариев	150 публикации
ДТК 02-52/17.12.2009 г.	Комплексно изследване на българската лексика и фразеология като част от културното наследство и националната идентичност (2010-2012 г.), Институт за български език - БАН	Проф.д.ф.н. Лилия Крумова - Цветкова	107 публикации, вкл. 54 статии и студии, 48 доклади в научни форуми и 5 книги (от които 1 монография и 3 сборника с научни статии и 1 изследване). 23 от публикациите са в чужбина.
ДТК 02-53/17.12.2009 г.	Информационна среда за комплексно лексикографско описание на словното богатство на българския език (от началото	Проф. д-р Светла Коева	16 статии, вкл. 7 на английски език в реномирани списания и 8 на български

	на XIX век до наши дни)		7 доклади в конференции, вкл. 6 на международни и 1 на национална конференция.
--	-------------------------	--	--

Представените документи по приключилите проекти показват висока степен на разпространение на резултатите от научните изследвания, финансирани от ФНИ. Голяма част от публикациите са реализирани в международни издания, вкл. в такива с импакт-фактор. Основната препоръка, която се налага е свързана с необходимостта от повишаване на броя на публикациите в реферирани издания и издания с импакт-фактор и импакт-ранг и въвеждане на изисквания за структурирано представяне на публикациите, например:

- Монографии;
- Статии и студии, публикувани в списания с импакт-фактор или импакт-ранг (с посочени линкове);
- Публикации в сборници от научни конференции, индексирани в Web of Science или Scopus;
- Статии и студии, публикувани в издания, индексирани във вторични бази данни;
- Учебници и учебни помагала;
- Доклади в научни конференции, симпозиуми и конгреси;
- Други.

Следва да се има предвид, че поради спецификата на изследванията в научната област и поради характера и мащаба на проектите, резултатите от тях не винаги могат да придобият широка международна популярност и цитируемост, като например резултатите от проекти ДТК 02-52/17.12.2009 г. и ДТК 02-53/17.12.2009 г., които са насочени към изследване на лексиката в българския език. Аналогично, част от проектите, финансирани в областта на „Социални, стопански и правни науки“ също са с национален или регионален фокус на изследване, което ограничава и възможностите и интереса за публикуване в реферирани бази данни.

Друг съществен елемент, който често липсва в отчетите по приключилите проекти са т.нар. планове за развитие и поддържане на резултатите от изследването с цел постигане на устойчивост на проектите. Такъв е представен само по ДТК 02-52/17.12.2009 г.

Протоколи от редовните заседания на Постоянната научно-експертна комисия (ПНЕК) по обществени и хуманитарни науки (ОХН) към ФНИ, проведени през 2015 г.

Представени са копия на общо девет протокола от редовни заседания на ПНЕК по обществени и хуманитарни науки към ФНИ, проведени през календарната 2015 г.

Председател на комисията през 2015 г. е проф. д-р Петко Тодоров. В протоколите са представени резултатите от обсъжданията на актуалното състояние и отчетите по договори за научни изследвания. Своевременно са обсъждани и вземани решения за приемане на завършени етапи от текущи проекти, за прехвърляне на финансови средства по различни пера на финансовите планове на проектите и за актуализиране на техния бюджет, според оценката на резултатите от различните етапи. Разглеждани са рецензии по договори и становища на финансиста за правомерност на извършените разходи и докладите на експерти на ПНЕК по отношение на отчети по текущи или приключили проекти и е отказано финансиране при констатиране на груби нарушения на финансовите правила. Констатирани са пропуски и са предприети мерки за ограничаване на разходите, които са оценени като недопустими от страна на финансовите одитори, вкл. прекратяване на финансирането на проект ДДВУ 02/7-08.12.2011 г. с искане за възстановяване на неправомерно изразходваната сума.

Доклади от председателя на ПНЕК по ОХН при ФНИ МОН

Докладите на председателя на ПНЕК по ОХН проф. д-р Петко Тодоров представят точно и коректно дейността на комисията и нейните заседания и спазването на правилата за работа на ПНЕК към ФНИ и вътрешните правила на Комисията.

Заседанията на ПНЕК по ОХН към ФНИ, проведени през календарната 2015 г., показват системно и последователно спазване на правилата и изискванията за работа на комисията. Обективно и критично са обсъждани докладите на експертите на ПНЕК по отношение на отчетите по текущи или приключили проекти, съответствието между исканите финансираня на отделните етапи от проектите с постигнатите резултати.

3. Изводи от предоставената от ФНИ документация за Научна област 3 – Природни науки, математика и информатика от Приложение № 1 към чл. 9, ал. 2, на Правилника за наблюдение и оценка на ВУ и ФНИ.

Таблица 5. Опис на проектите оценявани от ПНЕК по природни науки (физика и химия), предоставени за разглеждане на Комисията

Договор	Ръководител Базова организация	Публикации/Патенти	Забележки по предоставените документи
ДИД 02/8 от 17.12.2009 г.	Доц. д-р Росица Колева, Институт за космически	44 публикации в международни и български списания; 52 доклада на международни конференции; 12 публикации. в	Отчетът и рецензията са много добре оформени

	изследвания и технологии - БАН	списания и импакт фактор (IF), 5 бр. научно-техн. документация	
ДИД 02/18 от 17.12.2009 г.	Чл.-кор. проф. дмн Красимир Данов, Катедра „Инженерна химия“, Химически факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“	5 статии в списания с IF, две в сп. IF>8 , 5 научни съобщения, 15 участия в международни конференции; забелязани 26 цитирания	Отчетът и рецензията са добре оформени
ДМУ 02 /17 от 18.12.2009 г.	д-р Петко Тодоров, Институт по електроника – БАН	1 статия в списание с Импакт ранг и една глава от книга	Отчетът и рецензията не са пълни
ДО 02-256/2008	проф. д-р Аля Таджер, Катедра по физикохимия, Факултет по химия и фармация, Софийски университет “Св. Климент Охридски”	15 публикации, 8 статии в списания, 4 от които в списания с IF>3, 4 предадени за печат; 31 участия в международни конференции	Отчетът и рецензията са добре оформени
ДО 02-363/2008	Гл.ас. д-р Милена Георгиева, Геохимична лаборатория, Софийски университет “Св. Климент Охридски”	Няма публикувани статии в списания, 12 доклада на годишни конференции	Липсват заглавна страница, ръководител, състав, базова организация

От ПНЕК по Природни науки (Физика и химия) са представени копия от отчетите и рецензиите по проекти ДИД 02/8, ДИД 02/18, ДО-02-256/2008, ДМУ 02 /17 и ДО 02-363/2008. Спазени са изискванията за публикуване на резултатите в национални и международни научни издания.

Отчетът на Проект ДИД 02/8 „Комплексно изследване на полето на заредени частици и радиационния риск в близкия космос“ е мотивиран и много добре оформен. Резултати от работата по договора са отразени в 183 научни трудове с водещата роля или участие на членовете на колектива, както следва: 23 публикации в списания с импакт фактор (IF), от

които 20 отпечатани, две приети за публикуване и една изпратена за публикуване; 35 публикации в списания от без импакт фактор и в сборници от конференции в пълен текст, излезли от печат; 15 електронни публикации на доклади на международни конференции в пълен текст; 102 доклада на научни конгреси и конференции; 7 научно-технически документа. Сключени са договори и споразумения с Руската, Чешката и Виетнамска академии на науките. Резултатите са добре популяризирани от средства за масова информация. Общата стойност на договора е 250 000 лв. Според финансовия отчет и рецензента, средствата са изразходвани целесъобразно. Рецензията е много добре оформена и прецизна и оценката на отчета е отлична.

По Проект ДИД 02/18 са представени придружително писмо, отчет и 19 приложения и рецензия. Отчетът е на тема „Осцилаторно-структурни сили: Нови фундаментални аспекти и методи за получаване на подредени слоеве от наночастици с приложения във върховите технологии“. Липсва заглавна страница.

През последния етап са отпечатани 2 статии в списания с IF, 5 са под печат, изнесени са 12 доклади на международни конференции. Даден е списък със забелязани 26 цитирания за 2013 г. През целия период са отчетни 5 публикации в списания с IF, две от които с $IF > 8$. Рецензията е много добра и мотивирана. Стойността на проекта за двата етапа е 135 000 лв. Съгласно рецензията и финансовия отчет средствата са изразходвани целесъобразно, като стриктно са спазени условията на ФНИ. Оценката на рецензента е много добра.

Проект ДМУ 02 /17 е за млади учени. Отчетът и рецензията на проекта “СКОРОСТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АЛКАЛНИ АТОМИ В ТЪНКА КЛЕТКА С МИКРОМЕТРОВА ДЕБЕЛИНА” не са пълни; липсват списък с публикации, участия в научни форуми, разпространение на резултати, наукометрични данни. Отчетът е придружен с две публикации - 1 статия в списание с Импакт ранг и една глава от книга. Съгласно рецензията „Отчетът е оформен небрежно, има множество грешки, на места текстът е неясен, забелязват се ненужни повторения, както и ненужно дълги елементарни пояснения“. Стойността на проекта за двата етапа е 56996 лв. Съгласно рецензията е приведен подробен финансов отчет, но „има неточности и непълноти при оформяне на гражданските договори“. Оценката на рецензента е „Много добра“.

Отчетът на Проект ДО-02-256/2008 „ОБРАТИМИ НАНОТРАНСПОРТЕРИ ПРЕЗ ФЛУИДНИ ФАЗОВИ ГРАНИЦИ“ е аргументиран и много добре подготвен. Резултатите са публикувани в 15 публикации, 8 статии в списания, 4 от които в списания с $IF > 3$, 4 предадени за печат; 31 участия в авторитетни международни конференции. Дадени са подробни сведения за обучение и стажове на докторанти и студенти в магистърска и бакалавърска програма, поканени чуждестранни лектори. Резултатите са популяризирани в предаване на БНТ 1 „Красива наука“. Рецензията е пълна и аргументирана; финансовият

отчет е пълен и обоснован; средствата са изразходвани целесъобразно. Оценката на рецензента е отлична.

По Проект ДО 02-363/2008 са дадени отчет за втори етап и обобщен отчет за двата етапа. Липсват заглавни страници. Заглавието, ръководителят и организацията стават ясни от рецензията. Темата е „Геохимично и петроложко изследване на високобарични скали от метаморфни комплекси в Южна България“. Резултатите са изнесени в 12 доклада на годишни конференции с международно участие. Образователният елемент е изразен в защита на 3 дипломни работи в магистърска програма; няма обучение на докторанти.

Стойността на проекта е 42 000 лв. и съгласно рецензията, средствата са изразходвани целесъобразно. Предложена е отлична оценка.

Освен споменатите по горе проекти от ПНЕК по природни науки е представен Протокол N 1/ 23.01.2015. Съгласно протокола, във втора точка са обсъдени и оценени отчети на проекти през 2010 г. - ДДВУ 02/102, ДДВУ 02/40, ДТК 02/5, ДДВУ 02/42 оценени с оценка „отличен“, ДО 02/136, ДИД 02/23/2009, оценени с оценка „много добър“ и ДДВУ 02/20, ДДВУ 02/84, оценени с оценка „добър“. По тези проекти не са представени отчети и рецензии.

Съгласно представените документи се налага извод за унифициране на формата на представените отчети и рецензии с ясно изразени резултати, публикации в реферирани и индексирани издания, участия в научни форуми, наукометрични данни, обучителни процедури и финансов отчет.

4. Изводи от предоставената от ФНИ документация за научна област 4. Технически науки от Приложение № 1 към чл. 9, ал. 2, на Правилника за наблюдение и оценка на ВУ и ФНИ.

Таблица 6. Опис на проектите оценявани от ПНЕК по технически науки, предоставени за разглеждане на Комисията

Договор	Ръководител Базова организация	Публикации/Патенти	Забележки по предоставените документи
ДМУ02/10 от 2009 г.	гл. ас. д-р Владимир Каменов Технически университет - София	6 публикации на английски, от които 5 в списание „Инженерно проектиране“ и 1 на семинар в чужбина	Рецензиите не се четат, защото са копирани с „главата надолу“
ДМУ03/34 от 2011 г.	гл. ас. д-р Александър Кирилов	3 публикации (2 от тях в годишника на Минно-	Липсват отчет за II етап и списък на

	Минно-геоложки университет	геоложкия университет и 1 в българско списание с импакт фактор)	колектива
ДО 02-130 от 2008 г.	доц. д-р Кр. Даскалов Университет по архитектура, строителство и геодезия – София	2 конференции, едната в чужбина.	Липсва списък на колектива

Опис на документите, предоставени ПНЕК по технически науки и изводи на комисията:

По проект ДМУ02/10 от 2009 г.

Научен отчет I етап

Научен отчет II етап

Обобщение на резултатите

Рецензии – не се четат.

Изводи – добре оформени отчети за двата етапа, добре аргументирани обобщени резултати, добра като количество публикационна дейност, но в списания без импакт фактор (5 статии на английски във ведомствено издание на Машиностроителен факултет на ТУ-София и един доклад на семинар в чужбина).

По проект ДМУ03/34 от 2011 г.

Научен отчет I и II етап

Рецензии – 2 бр.

Изводи – много добър отчет за двата етапа, средна като количество публикационна дейност (2 статии в годишника на Минно-геологически университет и 1 в Bulgarian Journal of Agricultural Science с IF=0.19)

По проект ДО 02-130 от 2010 г.

Научен отчет II етап

Научен отчет I етап и II етап

Абстракт

Рецензии – 2 бр.

Изводи – много добър и подробен (164 стр.) отчет за двата етапа, слаба публикационна дейност (2 доклада на конференции, единият в чужбина).

5. Изводи от предоставената от ФНИ документация за Научна област 5 - Аграрни науки и ветеринарна медицина, от Приложение № 1 към чл. 9, ал. 2, на Правилника за наблюдение и оценка на ВУ и ФНИ.

5. Аграрни науки и ветеринарна медицина	Растениевъдство Растителна защита Животновъдство Ветеринарна медицина Горско стопанство
---	---

Представени на Комисията са копия от доклади на приключили проекти по сесии на ФНИ за периода 2007-2014 г., както и Протоколи от заседания на ПНЕК по селскостопански науки, от които може да се направят изводи, както за изпълнението на критериите за критерии за оценка съгласно чл.25 от ЗННИ, съобразно спецификата на всеки конкретен конкурс, както и конкретни индикатори за оценка на ефективността на изпълнението на проектите, така и за ефективността на работа на ПНЕК в съответната научна област.

Таблица 7. Опис на проектите оценявани от ПНЕК по селскостопански науки, предоставени за разглеждане на Комисията

Договор	Ръководител Отчет (година)	Публикации/Патенти
ВУ-Л-303-07 г.	Проф. Г. Нешев	5 публикации, 2 участия в конференции
ВУ-Х-305-07 г.	Проф. д-н. Кр. Иванов	19 публикации (12 в ИФ списания)
ВУ-Л-312-07 г.	Доц. Г. Ангелов (2010)	7 публикации
ТК-Х-1719-07 г.	Проф. Й. Кузманова	2 публикации
ДО 02-57/12.12.2008	Доц. д-р Оля Караджова	25 публикации (10 в конференции)
ДРНФ/02/12 от 15.12.2009 г.	Доц. Д. Клисарова	9 публикации, 2 в конференции
ДТК-02-40 от 17.12.2009 г., с 2 Анекса от 2010 и 2013 г.	Доц. Цв. Христова	18 (8 с ИФ) публикации, 3 конференции
ДТК 02-55/ 17.12.2009 г.	Проф. д.ик.н Пламен Мишев	Липсва информация
ДДВУ-02/38 от 2010 г.	Доц. д-р Нина Димчева	9 публикации в списания с ИФ и 7 в рецензирани издания, 5 конференции
ДДВУ-02/82 от 2011-2014	Доц. Мая Димитрова	2 публикации в списания с ИФ, 7

		други публикации
ДФНИ Б-01/22 от 2012-2014	Доц. Ивона Димитрова	9 публикации (1 – в списание с ИФ)
ПД 02/339 от 2009	Гл.ас. В. Дириманова	11 публикации
ДНТС 01/5 2014	Доц. Росица Родева	5 публикации
ДНТС 01/8 2014	Доц. Ж.Гочев	9 публикации
ДНТС 01/13 2011 (2-ри етап 2014)	Проф. Г.Георгиев (ИФРГ-БАН)	9 публикации

Представените копия от отчетите по приключили проекти показват, че са спазени изискванията на ФНИ за публикуване на резултатите от проектите в български и чуждестранни научни издания. Още би могло да се желае по отношение публикуването в български и международни научни издания с импакт фактор, което би издигнало авторитета на българските научни колективи и приложимостта на получените резултати. Например, в проект ДО 02-57/2008 са публикувани 25 публикации, но справка показва твърде малко в списания с ИФ, 10 от тях като доклади на конференции, а в 2 от тях не се цитира публикационното издание, голяма част са под печат, което затруднява оценката им и това е основната забележка на рецензентите. Същата е тенденцията и при проект ВУ-Л-303-07 (със само 4 статии), ТК-Х-1719-07 (с 2 публ.) и ДТК 02-55, като в него има и пропуски във финансовото отчитане. Но се отчитат и отлични проекти, като напр. ВУ-Х-305-07 г., при който има 19 публикации, от които 12 в списания с ИФ, участие в 20 международни конференции с 24 доклада.

Протоколи от редовните заседания на Постоянната научно-експертна комисия (ПНЕК) по селскостопански науки към ФНИ, проведени през 2015 г.

Представените копия на общо единадесет протокола от редовни заседания на ПНЕК по селскостопански науки към ФНИ, проведени през календарната 2015 г., показват добра оперативност на членовете на тази комисия и нейният председател проф. д-р Георги Георгиев. Редовно са обсъждани и оценявани научните доклади по текущи проекти, приемани са и назначавани експерти на ПНЕК за оценка на постъпили отчети по договори (вкл. външни за ПНЕК рецензенти), както и са одобрени проекти за финансиране по конкурсна сесия 2014 г. – общо 8 на брой. Обективно са разглеждани докладите на експерти на ПНЕК по отношение на отчети по текущи или приключили проекти, и е отказвано финансиране при констатиране на груби нарушения на финансовите правила.

ПНЕК констатира и пропуски при финансовия контрол на изразходваните средства по проектите, напр. липса на одитиране от финансов контрольор (ВУ-Л-303-07 г., ВУ-Х-305-07, ТК-Х-1719-07, ВУ-Л-312-07, ДДВУ-02/38-10, ДДВУ-02/82-10). Особено драстичен е примерът

с проект ДРНФ/02/12 от 15.12.2009 г., при който докладчикът от ПНЕК отчита значителни несъответствия между новозакупената скъпоструваща апаратура и отчетените резултати по научната част, както и значителни пропуски във финансовото отчитане. В резултат на констатациите е взето решение от ПНЕК за прекратяване на проекта и възстановяване на неизразходваните средства, **но остава въпросът за целесъобразността и ефективността на мониторинга и контрола от страна на ФНИ върху изпълнението на задачите и разходването на средствата по време на първите етапи на проекта.**

Съществува необходимост от **засилване критичността при подбора на рецензенти на внесените проекто-предложения по научните сесии.** Отчита се, че някои от тях не притежават необходимите компетенции в дадената научна област, а от своя страна ВНЕК по конкурсите нямат право да променят оценките на рецензентите, като единствената възможност за по-обективна и по-компетентна оценка остава даване на проекто-предложенията на суперрецензент. Необходимо е да се завишат изискванията при подбора на рецензентите на проекто-предложения по отделните научни конкурси и по-специално към оценката на техните реални компетенции в дадена научна област.

Доклади от председателя на ПНЕК по ССН при ФНИ МОН

От представените доклади на председателя на ПНЕК проф. д-р Георги Георгиев, в т.ч. Годишен доклад за дейността през 2014 г., както и протоколите от заседанията проведени през 2015 г., става ясно, че членовете са се придържали стриктно към Правилата за работа на ПНЕК към ФНИ и вътрешните правила на Комисията. Тя е работила ползотворно и активно за промени в правилника на ФНИ и правилниците за работа на ПНЕК и ВНЕК. Съгласен съм с изводите на председателя на ПНЕК по ССН, че е **необходимо да се прецизират (и постоянно актуализират) по-добре правилата за оценка на отчетите на проектите от ПНЕК.**

6. Изводи от предоставената от ФНИ документация за Научна област 6 - Здравеопазване и спорт от Приложение № 1 към чл. 9, ал. 2, на Правилника за наблюдение и оценка на ВУ и ФНИ.

Научни области	Научни направления
6. Здравеопазване и спорт	Медицина Стоматология Фармация Обществено здраве Здравни грижи Спорт

Според информацията от ФНИ, ПНЕК по биология и медицина през 2015 няма нито един приключен проект с Приемателно-предавателен протокол. Предоставена е информация за проектите, които са разглеждани от ПНЕК през 2015 г., включваща сканирани списъци на публикациите по проектите и номера на проекти финансирани през 2008, 2009 и 2010 година в конкурси ДТК , ДДВУ и ДИД, както и по двустранно сътрудничество със Словения, както и рецензиите по проектите (Таблица 8.).

По проект ДУНК01-2/2009 са представени отчетите за 1 и 2 етап на проекта, по искане на комисията, тъй като той е между проектите финансирани през 2015 г, но отчета за втория етап на проекта 20011-2013 г. е разгледан и приет през 2014 г от ПНЕК с отлична оценка.

Таблица 8. Опис на проектите оценявани от ПНЕК по биология и медицински науки, предоставени за разглеждане на Комисията

Договор	Ръководител Базова организация	Публикации/Патенти	Забележки по предоставените документи
ТК02-80/2009	ръководител акад. Илия Пашев, БАН	4 публикации с IF, 3 от тях са български, 6 конгреса с международно участие	отлична оценка за проекта, протокол на ПНЕК 2/25.02.2015 г.
ДТК02-67/2009	Доц. А. Йорданова, МУ-София	11 публикации, с общ IF 33,315, 3 от тях са в рамките на международен консорциум, 2 от тях са подадени за печат 6 участия в български конгреси и конференции, 7 в международни 1 защитена дисертация, 1 монография на български, 2 дисертации в ход,	отлична оценка за проекта, протокол на ПНЕК 3/29.04.2015 г.
ДИД02-05/2009.	Доц. М.Иванова-Шиварова, МУ-София	7 публикации, с 36 цитирания, извадени от WoS по темата, цитирали ФНИ и договора 15 участия в конгреси и конференции	приет от ПНЕК с отлична оценка – протокол 6/29.07.2015 г.
ДДВУ02-5/2009	Доц. Р. Пенчовски , БФ, СУ	9 публикации, 6 от тях в WoS, с 46 цитирания, 2 глави от книги,	приет от ПНЕК с отлична оценка –

		1 в списание без IF	протокол 1/28.01.2015 г.
ДДВУ02-9/2010	ръководител доц. Таня Топузова, БФ, СУ,	2 публикации, една в българско списание с IF 1 глава от книга, 3 конгреса, 1 курс	приет от ПНЕК с отлична оценка – протокол 1/28.01.2015 г.
ДТК02/78/2009	ръководител доц. Красимира Идакиева, БАН	7 публикации (1 глава от книга, 4 в международни списания с IF, 2 в български без IF). 14 форума у нас и в чужбина, 1 дипломна работа, 2 дисертации в процес на защита.	приет от ПНЕК с отлична оценка – протокол 1/28.01.2015 г.
ДО02-168/2008 г.	ръководител доц. Маргарита Симеонова, ХТМУ,		приет от ПНЕК с отлична оценка – протокол 1/28.01.2015 г.
ДТК02/74/2009	ръководител доц. Златка Алексиева, БАН,	8 публикации в международни списания, 4 с IF, 5 български списания, 15__участия в конгреси и симпозиуми	приет от ПНЕК с отлична оценка – протокол 2/25.02.2015 г.
ДНТС/Словения-01/9-28.11.2011	Чл. Кор. Проф. М. Власковска	3 публикации в български списания с IF,	
ДНТС/Словения-01/1-2014	Проф. д-р Ст.Чанкова, БАН BIONATPROT	4 публикации в списание с IF, 2 от тях в българско списание	2 етап, няма финансов одит, не е приключил

Всички проекти са получили отлична оценка от рецензентите и са разгледани и гласувани от ПНЕК окончателните оценки. Изразходването на финансовите средства е целесъобразно.

Няма финансови одити на окончателните финансови отчети по проектите, поради което те не се считат за приключили през 2015 с приемателно-предавателен протокол.

Опис на предоставената документация по съответните проекти:

ДТК02-80/2009 с ръководител акад. Илия Пашев, БАН. Тема: "Ниво на експресия на нехистоновия белтък HMG B1 и неговия рецептор RAGE в човешки туморни линии и тумори с различна степен на диференциация –евентуален прогностичен маркер" приет от ПНЕК с отлична оценка – протокол 2/25.02.2015 г.

Рецензентите оценяват изпълнението на проекта на високо научно ниво. Изследвани са нивата на експресия и взаимодействието между нехистоновия белтък HMG B1и неговия

рецептор RAGE в човешки туморни линии, с цел оценка на този белтък като евентуален прогностичен маркер. Получени са оригинални резултати за способността на нехистоновия белтък HMGB1 да инхибира поправката на ДНК, което определя чувствителността на тумори с високи нива на експресия на този белтък към третиране с антитиморния препарат цисплатина, отключващо програмирана клетъчна смърт на третираните клетки.

Използвани са съвременни подходи и получените резултатите са както с фундаментално значение, така и с потенциал за практическо приложение.

Данните от проекта са публикувани в 4 статии с IF, 3 от тях са в български списания. Докладвани са в 6 участия в международни конгреси.

ДТК02-67/2009 с ръководител доц. Албена Йорданова (МУ-София). Тема: „Съвременни подходи за разкриване генетичните основи на епилепсията” приет от ПНЕК с отлична оценка – протокол 3/29.04.2015 г.

Работната програма по проекта е изпълнена изцяло на високо научно ниво. Осъществени са в рамките на проекта задачи, свързани и с международно сътрудничество и участие в европейски консорциум EPICURE, както и колаборации с Германия, Белгия и Австралия. Получени са оригинални резултати с фундаментално и приложно значение. Фенотипно са охарактеризирани 7 големи фамилии с епилепсия. Открити и публикувани са 2 нови локуса, свързани с различни форми на епилепсия. Изяснена е молекулната причина за митохондриално заболяване със засягане на комплекс 4 на дихателната верига, чиято основна изява е епилепсия. Изследвани са 3 гена, свързани с различни форми на епилепсия и са намерени 10 нови мутации. Направено е епидемиологично изследване и установена честота на епилепсия в ромски квартали в Лом и Кюстендил. В рамките на консорциума EPICURE са установени нови локуси, свързани с развитие на идеопатична генерализирана епилепсия. Получените резултати са отразени в 10 публикации и 1 монография на български, с общ IF 33,315, като 3 от тях са в рамките на международен консорциум, 2 от тях са подадени за печат. Докладвани са резултатите в 6 български конгреси и конференции, 7 международни. Защитена е 1 дисертация, 2 дисертации в ход на защита.

Като цяло работната програма е изпълнена на високо научно ниво, с използване на съвременни методи и рецензентите оценяват отлично проекта.

Резултатите от изследванията имат значение както за международната наука, с генерирането на нови знания за молекулните основи на различни форми на епилепсия, така и за приложението им в диагностичната практика и подпомагане на генетичната диагностика на епилепсия в България.

ДИД02-5/2009 с ръководител доц. Милена Иванова-Шиварова. Тема: „Мултидисциплинарен подход за разработване на нов високопроизводителен, течностен, микросферов чип метод за детекция на мутации, свързани с миелопролиферативни заболявания”, приет от ПНЕК с отлична оценка – протокол 6/29.07.2015 г.

В резултат на проекта е въведен метод за мултиплексна детекция на 20 клинично значими мутации в 5 гена, свързани с миелопролиферативни заболявания. Резултатите от проекта имат важно приложно значение и могат да влязат директно в диагностични алгоритми за хематологични неоплазии.

Резултатите от проекта са публикувани в общо 7 статии в списания (общ IF 20,8), като до момента 4 от тях са цитирани 36 пъти. Представени са 15 научни съобщения в национални и международни форуми. Има заявени 3 патента във връзка с изследванията. Осъществено е международно сътрудничество с Университета в Йейл, САЩ и Кливланд Клиник. Д-р Шиваров е удостоен с почетен диплом на Фондация "Еврика", 2013 и награда Питагор на МОН за млад учен, 2014. В рамките на проекта е защитена 1 магистърска дипломна работа по биология и е в ход подготовка на дисертация на 1 млад учен. На базата на отличните рецензии, проектът е приет от ПНЕК с отлична оценка.

ДДВУ02-5/2010 с ръководител доц. Роберт Пенчовски, БФ, СУ. Тема: „Дизайн и приложения на РНК биосензори *in vitro* и *in vivo*” приет от ПНЕК с отлична оценка – протокол 1/28.01.2015 г.

Разработването на проекта в областта на синтетичната биология е от колектив от доц. Р. Пенчовски и 5 дипломанти, студенти от катедра „Генетика“, БФ, СУ. Изследванията са модерни и перспективни, свързани с изследване на възможните приложения на алостерични рибозими *in vitro in vivo*. Използване на РНК базирани технологии може да намери потенциално бъдещо приложение в биомедицински, фармацевтични изследвания и нанофармацията.

Резултатите са публикувани в 9 научни статии в специализирани издания с IF, 6 от тях в WoS, с 46 цитирания, 2 глави от книги, 1 в списание без IF. Регистриран е съвместен патент с проф. Р. Брейкър от Йелския Университет, САЩ, където е започнала разработката на темата. Оригиналните резултати са получили високо цитиране, показател за значимостта и актуалността им. Всички 5 дипломанти са защитили успешно дипломните си работи за времетраенето на проекта. Прави впечатление, че техният принос не е отразен в реализираните публикации по проекта.

ДДВУ02-9/2010 с ръководител доц. Таня Топузова, БФ, СУ. Тема: „Нова триизмерна *in vivo*-подобна система за клетъчно култивиране като модел за фибробластна диференциация. Роля на Rho семейството на малките ГТ Фази в процеса” приет от ПНЕК с отлична оценка – протокол 1/28.01.2015 г.

Представени са рецензиите по проекта. Резултатите от изследването получават отлична оценка. Генерирани са нови данни, изясняващи молекулни механизми на активиране на фибробласти. Създадена е система за триизмерна клетъчна култура, наподобяваща условията *in vivo*, която би могла да намери приложение като моделна система за изучаване на процесите на зарастване на рани при диабетно болни. Резултатите от проекта са публикувани в 2 статии с IF и една глава от книга. Представени са на 4

международни форума. В колектива участва докторант, защитил успешно дисертация по темата. По програма „Наука и бизнес“ той е посетил Лаборатория по клетъчна биология, Национален институт по здравеопазване, САЩ и е участвал в Международна школа по микроскопия.

ДТК02/78/2009 с ръководител доц. Красимира Идакиева, БАН. Тема: „Антитуморна активност на хемоцианини от гастроподни организми“ приет от ПНЕК с отлична оценка – протокол 1/28.01.2015 г.

Проектът се изпълнява от колектив, съставен от два института на БАН, Институт по Органична Химия и Институт по микробиология. Работната програма е изпълнена изцяло. Анализирани са биоактивността на хемоцианини, изолирани от гастроподни организми и е установена тяхната антитуморна активност. Получени са оригинални данни за радиопротективна и антиоксидантна активност на изолирания от *Rapana thomasiana* хемоцианин при мишки, развили радиационен синдром в експериментални условия. Резултатите от проекта са представени на 14 научни форума у нас и в чужбина. Представени са 7 реални публикации (1 глава от книга, 4 в международни списания с IF, 2 в български без IF). Във връзка с темата е защитена 1 дипломна работа и са разработени 2 дисертации в процес на защита.

ДО02-168/2008 г. с ръководител доц. Маргарита Симеонова, ХТМУ. Тема „Биосъвместими наночастици за терапевтични и биомедицински приложения“, приет от ПНЕК с отлична оценка – протокол 1/28.01.2015 г.

По този проект, финансиран през 2008 г. няма представени документи за оценка.

ДТК02/74/2009 с ръководител доц. Златка Алексиева, БАН. Тема „Молекулярни и биохимични анализи на антарктически щамове фунги: Проучвания на биодеградационната им способност по отношение на фенолни и полиароматни замърсители на околната среда“, приет от ПНЕК с отлична оценка – протокол 2/25.02.2015 г.

Основните цели на проекта са изпълнени, като са проучени 16 нови антарктически щамове фунги, като се установява таксономичната принадлежност и се селектират щамове с потенциал да разграждат токсични ароматни замърсители на околната среда. Проучени са различни гени, кодиращи ензими, свързани с процесите на био разграждане и е разработен оригинален математически модел за оценка на токсичността на различни замърсители по отношение на микроорганизми, участващи в разграждането им.

Потенциалното значение на проекта, освен новите знания, са евентуалното приложение в разработване на биотехнологични способности за почистване на индустриално замърсени води и почви, както и отпадъчни продукти от производства на изделия, при които се използват ароматни съединения. Резултатите от изследванията са представени в 8 статии в международни списания (4 от тях с IF), в 5 български статии и 15 участия в конгреси и симпозиуми у нас и чужбина.

В ПНЕК по двустранно сътрудничество през 2105 г. са разгледани 2 проекта в научната област б. Здравеопазване и спорт,

1. ДНТС/Словения 01/9 от 28.11.2011, ръководител проф. Власковска, МУ-София
2. ДНТС/01/1 2 етап - BIONATPROT, проф. Ст. Чанкова, БАН.

По информация от секретаря на ПНЕК по двустранно сътрудничество са разгледани научните отчети през 2015 г. Няма финансов одит на финансовия отчет и не са разгледани от ИС на ФНИ. Не са приключили официално.

Протоколи от редовните заседания на Постоянната научно-експертна комисия (ПНЕК) по Биология и медицински науки към ФНИ (БМН), проведени през 2015 г.

Представени са копия от 10 протоколи от редовните заседания на ПНЕК по БМН през 2015 г. Председател на комисията през 2015 г. е акад. В. Големански.

Дневният ред включва разглеждане на молби и доклади от ръководители на проекти, свързани с искания за прехвърляне на финансови средства по различни пера на финансовите планове на проектите, смяна на участници в колективите, възражения свързани с междинни оценки по проекти. Представени са резултатите от обсъжданията на актуалното състояние и отчетите по договори за научни изследвания. Вземани са решения за приемане на завършени етапи от текущи проекти, за актуализиране на техния бюджет, според оценката на резултатите от различните етапи.

Разглеждани са и са разпределени между членовете на ПНЕК проектите, финансирани в конкурсната сесия през 2014 г. в направление БМН. Разглеждани са рецензии по договори и становища на финансисти за правомерност на извършените разходи и докладите на експерти на ПНЕК по отношение на отчети по текущи или приключили проекти. Констатирани са пропуски и са предприети мерки за ограничаване на разходите, като например в Протокол 6/29.07.2015 г. са разгледани рецензии и е приет отчет по проект ДТК02-4 от 2010 г. с незадоволителна оценка, поради непредставяне на публикации, свързани с дейностите по проекта. Дейностите са с потвърдителен характер и са извършени с методи, рутинни за диагностичните лаборатории. Предложена е щателна проверка на финансовия отчет поради съмнения за нецелесъобразно и незаконосъобразно изразходване на средствата.

Разгледани са типовете договори финансирани през периода 2008-2011 г., очакващи финансиране на втори етап и са приети становища относно типовете изследванията по проектите. Разглеждани са молби от ръководители на проекти, свързани с удължаване срока на изпълнение на първи етапи по проекти.

Заседанията на ПНЕК по БМН към ФНИ, проведени през календарната 2015 г., показват системно и последователно спазване на правилата и изискванията за работа на комисията. Обективно и критично са разглеждани отчетите, изпълнението на работната

програма по проектите и спазването на изискванията за изготвяне на научните и финансовите отчети, целесъобразността на направените разходи, коректно цитиране на финансирането от ФНИ по съответните проекти в представените публикации за отчитане на постигнатите резултати.

V. Обща оценка на дейността на ФНИ през отчетния период 2015 г., включително дейността на ПНЕК

Настоящата оценка е базирана на следните данни и документация, представени на членовете на Комисията за наблюдение и оценка дейността на ФНИ за 2015 г.:

- Информацията за дейността на ФНИ, във връзка с чл.19 на Правилника за наблюдение, предоставена на членовете на Комисията за наблюдение и оценка на дейността на ФНИ при МОН през 2016/2017 г., при оценката на дейността на ФНИ за 2015 г.,
- Критерии по чл. 21. (1) от Правилника за наблюдение и оценка на НИ дейност на ВУ и НО, които се оценява дейността на ФНИ (2015) (виж Приложение 2),
- Одитни въпроси, критерии и показатели за оценка на Сметната палата (Приложение 4), Таблица 1 и Таблица 2 от този документ, както и Таблица 1 от Приложение 1.
- Обобщение на оценките на дейностите, проблемите, мерките и подобренията в работата на ФНИ в периода 2008-2015 г. (по Одитен доклад на Сметна палата (2008-2014 г.)
- Годишен отчет за дейността на ФНИ (2015 г.).
- Протоколи от проведените заседания на ПНЕК по селскостопански науки към ФНИ за 2015 г.
- Наличната информация на Интернет-страницата на ФНИ.

През 2015 г. съгласно Годишен отчет за дейността на ФНИ, 2015 г. (https://www.fni.bg/sites/default/files/norm_uredba/Otchet2015/Godishen_Otchet_FNI-2015.pdf) във Фонд „Научни изследвания“ са работили три състава на Изпълнителния съвет и двама управители. През годината е приета Годишна оперативна програма (ГОП) за сумата от 18 402 300 лв., от които само 6 341 707 лв. са усвоени от Фонда. През 2015 г. по нови договори по програма „Рила-2014“ и по анекси по други договори за двустранно сътрудничество са изплатени 371 317 лв. Във връзка с договор с ЦЕРН (включително и чл. внос) е изплатена сумата от 716 459 лв., а по програмата BIODIVERSA са изплатени 269 475 лв. Подписани са анекси към договори за университетски научни комплекси (ДУНК) и по тях е изплатена сума в размер на 3 750 000 лв.

В съответствие с ГОП са разработени Насоки за финансиране на фундаментални научни изследвания 2015 г., но не е обявен конкурс, поради решение на МОН конкурсът да

бъде обявен след приемане на нов Правилник на Фонда, което не се осъществява до края на годината. Не са финансирани втори или трети етап на проекти от конкурсни сесии от 2008-2012 г. поради становище на Министерството на финансите във връзка с тези конкурси. Не са проведени и конкурси за двустранно сътрудничество, макар че такива са предвидени в първия вариант на ГОП.

Постоянните научно-експертни комисии (ПНЕК) са продължили работата си по оценка изпълнението на проектите, финансирани от ФНИ, и са представили решенията си пред Изпълнителния съвет. По данни от научните отчети на сключените договори в периода 2007 – 2014 г., които са оценявани от ПНЕК през 2015 г. (на обща стойност 35 938 216 лв.), в резултат на научните изследвания, финансирани от Фонда по тези проекти, са излезли от печат 2074 научни публикации, в т.ч. публикации в издания с импакт-фактор и импакт-ранг, 7 патента и 4 заявки за патент. В изпълнението на договорите са взели участие общо 715 млади учени, 416 докторанта и 31 постдокторанта. 31 договора са получили отлична оценка на резултатите, а три договора са прекратени поради незадоволителни резултати от изпълнението.

1. Принос на Фонда за постигане целите на Националната стратегия за развитие на научните изследвания, европейските рамкови програми, Европейската и Националната пътна карта за научноизследователска инфраструктура.

Има създадени относително подходящи условия за изпълнение на НСНИ по отношение на нормативна и ресурсна осигуреност, както и институционалната организация.

Нормативна и ресурсна осигуреност

- Все още е недостатъчна осигуреността с човешки ресурси във ФНИ, съществува недостатъчен административен капацитет.
- Разработен, приет и изплатен софтуер на регистър и база данни за проектите финансирани от ФНИ за период 2008 - 2014 г.
- Действа информационна система, която обезпечавя научната дейност чрез въвеждане на информацията за кандидатстване по научните сесии, както и предоставяне на насоки за процедурите за кандидатстване и отчитането на резултатите, вкл. финансовата част.
- Чрез Интернет-страницата на ФНИ е осигурен обществен достъп до Годишните оперативни програми на ФНИ (вкл. техните актуализации), покани за конкурсни сесии, правилници и насоки за кандидатстване и методика за оценка на проекти по обявените конкурсни сесии, резултати от проведени конкурсни сесии за двустранно сътрудничество, законодателни документи, одитни доклади на ФНИ, и др.

Институционална организация

- Обнародван е основен документ - Правилник за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност, осъществявана от ВУ и научните организации, както и дейността на ФНИ – ДВ, септември 2015 г.
- Актуализиран е Правилника на ФНИ от 2014 г. и е публикуван в ДВ. бр. 41/31 май 2016 г., като е съобразен със ЗИД на ЗННИ и създаващ правна рамка, гарантираща прозрачност на конкурсите, задължителен мониторинг на резултатите през целия период на реализация на проектите и съответствие с приложимия режим на държавни помощи към научноизследователската дейност.
- През септември 2014 г., ИС на ФНИ утвърждава Правила за кандидатстване, подбор и изпълнение на съвместни научноизследователски проекти за двустранно научно и техническо сътрудничество.
- Спазена е определената от Правилника на ФНИ процедура за приемане на ГОП на ФНИ за 2015 и 2016 г., съдържанието на ГОП е в съответствие с Правилника на ФНИ (чл.28). Навременно се приемат ГОП на ФНИ, като са поставени срокове за тяхното приемане и утвърждаване в съответствие със ЗННИ на базата на годишния доклад за състоянието и развитието на научните изследвания в научните организации и висшите училища и Програмата за развитието на научната дейност.
- Утвърдени са нови Насоки за кандидатстване, методика за оценка на предложения и съпътстваща документация (договор, декларации и т.н.) за конкурсна сесия 2015 г. - 2016 г. и са съгласувани с МФ, съгласно ЗННИ и съобразени с изискванията и Рамката за държавни помощи на действащия Регламент № 651 от 2014 г. за режима на държавни помощи. Препоръките на Министерство на финансите са отразени в коригираните Насоки.
- ПНЕК успяват през 2015 г. да обсъдят и приемат отчетите по етапи на проекти от конкурсни сесии от 2008-2014 г. и да препоръча на ИС приемане на окончателни отчети и препоръки за финансиране на втори или трети етап.
- През 2015 г. е въведена и практика на провеждане на среща с ръководители на мащабни проекти в сферата на науката, които са финансирани от ФНИ. Например с ръководителите на университетските научни комплекси за обсъждане на резултатите от изпълнението на проектите и необходимите средства за следващ етап, който поради изтичане на максималния срок за продължителност на проект следва да бъде последен.
- Комисията отчита и пропуски в архивирането от страна на ФНИ на документацията по приключилите проекти по отделните научни направления, в т.ч. липса на списъци на научни колективи и ръководителя им, списъци с публикации в рецензирани издания и такива с импакт-фактор, рецензии и доклади по междинни отчети и т.н.

- Отчита се невъзможност за използване на разработения, приет и изплатен софтуер на регистър и база данни за проектите финансирани от ФНИ за период 2008 - 2014 г. за целите на настоящия доклад, вероятно поради ненавремененно и непълно попълване на данните в него.

2. Въздействие и ефикасност на изпълнението на годишната оперативна програма на Фонда за развитието на научните изследвания и иновациите в България.

От Годишния доклад за дейността на ФНИ 2015 г. и от справка за изпълнението и отчитането на финансираните проекти за 2015 г., както и за изградените през отчетния период инфраструктури (виж Приложение 3 към този документ), могат да се направят следните изводи:

- Осигурена е подкрепа за българските учени за публичност на резултатите от техните изследвания в престижни научни международни издания и научни форуми в страната и чужбина.
- Ежегодно е заплащан от МОН членски внос в ЦЕРН, с което е осигурен достъп на българските учени до уникална научна инфраструктура и изграждане на широки международни контакти с учени от цял свят. Приносът на българските учени е популяризиран в множество публикации в списания с висок импакт-фактор и импакт-ранг.
- **Подпомагане на развитието на научния потенциал и научните изследвания на програмно-проектен конкурсен принцип** През 2015 г. Фонд "Научни изследвания" е финансирал 13 нови договори по Програма РИЛА-2014 г. Финансирани са и вторите етапи на договори по двустранно сътрудничество с Индия, Китай, Германия и Франция. Подкрепените проекти са в областта на физика, химия, технически науки, биотехнологии, аграрни науки, опазване на околната среда и други актуални научни области. В екипите по двустранно сътрудничество активно участват млади учени, засилен е и образователният компонент на проектите. По програма BiodivERsA за 2015 г. са одобрени 2 проекта с българско участие и са изплатени през месец декември 2015 г. за сумата от 239 130.00 лв. В конкурса, обявен през 2015 г., са подадени 13 проектни предложения с българско участие. Подписани са анекси към договори за университетски научни комплекси (ДУНК) – 2009 г. – 3 бр. и сумите, изплатени по тях, са в размер на 3 750 000.00 лв.
- По данни от научните отчети на сключените договори в периода 2007–2014 г., които са оценявани от ПНЕК през 2015 г., в резултат на научните изследвания, финансирани от ФНИ по тези проекти, са излезли от печат 2074 научни публикации, 7 патента и 4 заявки за патент.

Общият извод, на базата на докладите от оценката на резултатите от приключилите проекти, е че все още сравнително малка част от публикациите във връзка с резултатите по проекти в отделни области се публикуват в издания с импакт-фактор и импакт-ранг. Позитивен аспект е, че в изпълнението на договорите са взели участие общо 715 млади учени, 416 докторанта и 31 постдокторанта, както и много доброто представяне на научни симпозиуми в страната и чужбина.

а. Резултати от приоритизирането на финансирането на научни програми и проекти по научни области съгласно приложение № 1 на Правилника за наблюдение.

Справката от проведените актуализации в ГОП 2015 г. (налична в електронен вариант на https://www.fni.bg/sites/default/files/documents/12_2015/GOPact2015.pdf), показва, че ФНИ се е стремил да осигури концентрация на ресурси в приоритетните области на научните изследвания с цел ефективно използване на националните и европейски фондове и подобряване на съотношението между институционалното и програмното финансиране. В актуализираната ГОП 2015 г. е предвиден конкретен начин на оценяване, критерии за оценка съгласно чл.25 от ЗННИ, съобразно спецификата на всеки конкретен конкурс, както и конкретни индикатори за оценка на ефективността на изпълнението на проектите.

б. Ефективност на дейността по осъществявания контрол на изпълнение и отчитане на финансираните проекти.

Всички междинни отчети по договори от конкурсни сесии на ФНИ са оценени въз основа на доклад от експерт – член на комисията и рецензия на утвърден от комисията външен рецензент. При вземане на решение за оценките на отчетите членовете на комисията се придържат към Правилата за работа на ПНЕК към ФНИ. Оценките варират от „добър“ до „отличен“.

Отделните ПНЕК, въз основа на докладите на рецензентите, констатира и обективно отразяват пропуските по текущи или приключили проекти. Например **ПНЕК по СС науки** констатира пропуски при финансовия контрол на изразходваните средства по проектите, напр. липса на одитиране от финансов контролор (ВУ-Л-303-07 г., ВУ-Х-305-07, ТК-Х-1719-07, ВУ-Л-312-07, ДДВУ-02/38-10, ДДВУ-02/82-10). Особено драстичен е примерът с проект ДРНФ/02/12 от 15.12.2009 г., при който докладчикът от ПНЕК отчита значителни несъответствия между новозакупената скъпоструваща апаратура и отчетените резултати по научната част, както и значителни пропуски във финансовото отчитане. В резултат на констатациите е взето решение от ПНЕК за прекратяване на проекта и възстановяване на неизразходваните средства. **ПНЕК по обществени и хуманитарни науки (ОХН)** разглежда рецензии по договори и становища на финансисти за правомерност на извършените разходи и докладите на експерти на ПНЕК по отношение на отчети по текущи или приключили проекти. ПНЕК констатира пропуски и предприема мерки за ограничаване на разходите, които са оценени като недопустими от страна на финансовите одитори, вкл.

прекръпяване на финансирането на проект ДДВУ 02/7-08.12.2011 г. с искане за възстановяване на неправомерно изразходваната сума. **ПНЕК по биология и медицински науки (БМН)**, след обсъдени рецензии по проекта, приема отчета по проект ДТК02-4 от 2010 г. с незадоволителна оценка. Предложена е щателна проверка на финансовия отчет поради съмнения за нецелесъобразно и незаконосъобразно изразходване на средствата.

Остава, обаче, въпросът за целесъобразността и ефективността на мониторинга от страна на ПНЕК и ФНИ върху изпълнението на задачите и по време на първите етапи на проекта и контрола от страна на ФНИ относно целесъобразността на разходването на средствата, както и начините за тяхното възстановяване.

Решенията на ИС на ФНИ се публикуват на Интернет-страницата на ФНИ чрез публикуването на Протоколите от заседанията на ИС.

в. Социално-икономическо въздействие на резултатите от финансираните проекти.

Относно очакваното социално-икономическо въздействие на резултатите от финансираните от ФНИ проекти може да се съди единствено от предоставените доклади на председателя на Управителния съвет на Фонда, Годишните отчети на ФНИ и протоколите от заседанията на ПНЕК, както и косвено от Справката за изпълнението и отчитането на финансираните проекти за 2015 г. и за изградените през отчетния период инфраструктури (виж Приложение 3 към този документ). Това е така поради липсата на регулярен анализ от страна на ФНИ на постигнатите резултати от изпълнението на проектите по сключени договори от конкурсни сесии за текущата година или приключили такива за предходни сесии.

г. Качество на работни процеси и практики, прилагани във Фонда през оценявания период.

ПНЕК към ФНИ са продължили работата си по оценка изпълнението на финансирани от ФНИ проекти и са представили решенията си пред ИС. Разглеждани са финансови отчети по сключени договори от предходни етапи - 37 бр. Поискана е експертна помощ от МОН за подобряване на организацията на финансовата дейност и счетоводната отчетност и архива на ФНИ. На 30.05.2013 г., Управителят на ФНИ утвърждава „Правила за текущ финансов контрол по изпълнение на договорите за финансиране на научни изследвания“. В Правилата за работа на ПНЕК (от 2014 г.) е определен срок за изготвяне на протоколите от проведените заседания. От Протоколите на заседанията на ПНЕК по селскостопански науки става ясно, че ПНЕК следи за спазване на условието сключените договори за финансиране на проекти да бъдат изменяни по срокове, показатели и други условия само с подписване на писмено споразумение/анекс между страните. Във връзка с промени в правилника през 2014 г. през 2015 г. са разработени и утвърдени нови:

- Вътрешни правила за двоен подпис;
- Инструкция за деловодната дейност и работа с документи;

- Правила на дейността на архива;
- Вътрешни правила за работната заплата.

Налице са и изискваните от одита на Сметната палата:

- Правила за отчитане на изплащане на възнаграждения по извън трудов договор;
- Правила за текущ финансов контрол на договори, финансирани от ФНИ;
- Правила за работа на ПНЕК;
- Вътрешни правила за ЗОП;
- Вътрешни правила за двоен подпис;
- Вътрешни правила за дейността на архива;
- Инструкция за деловодната дейност и работа с документи;
- Вътрешни правила за работа на ИС .

На базата на предоставената на Комисията информация не могат да се направят конкретни и пълни изводи и препоръки, защото:

- Не са изпълнени в пълен обем изискванията на чл. 78 от Правилника на ФНИ по отношение на огласяване на информация за всеки одобрен проект.
- Не е ясна политиката и управлението на интелектуалната собственост и инвентаризация от ФНИ на научното оборудване, закупувано от бенефициентите по финансираните проекти в публично финансираните научноизследователски организации и ВУ. **Липсват регистри за неговата реализация и отчитане.**
- Не е ясно дали са били адресирани заключенията на Одитния доклад на ЗВО (от 18.05. 2016 г.) за периода 01.01.2015 – 31.03.2016 г., за това, че „не са осигурени достатъчно доказателства за достоверност на финансовия отчет на ФНИ 2015 г.“.
- Вътрешни правила за дейността на ИС не са публикувани на страницата на ФНИ в Интернет.
- Не е ясно дали се осъществява вътрешен контрол от ФНИ върху спазване сроковете за отчитане на договорите, което е изрично условие на чл. 79 (6) на Правилника на ФНИ.

VI. Препоръки за подобряване на дейността

Въпреки направеният генерален извод, че в следствие на подобрената си дейност през 2015 г. ФНИ има принос за изпълнение на НСНИ, могат да се направят следните препоръки за последващо подобряване на дейността:

1. С въвеждането на Правилника за наблюдение и оценка (2015 г.) е изготвен и въведен механизъм за оценка на въздействието от изпълнението на ГОП на ФНИ, но комисиите не могат да обособят и представят адекватна и обективна оценка на дейността на ФНИ за съответната година, поради липса на сравнителни анализи от

- страна на ФНИ както по отношение на конкурсно класираните и финансирани проекти, така и за приложимостта на научните резултати от изпълнението им (за тях може да съди до известна степен от Годишния доклад на ФНИ 2015 г. и протоколите на заседанията на ПНЕК по научни области).
2. Едновременно с увеличаване на разходите за наука е необходимо и въвеждането на независима оценка, съответстваща на международните стандарти за експертни оценки и прозрачност на ФНИ, и задължителен мониторинг на резултатите през целия период на реализация на проектите.
  3. Необходимо е увеличаване на кадровия състав на ФНИ, за да може да разполага с достатъчно квалифициран персонал за навременно извършване на всички дейности и процедури, в т.ч. за мониторинг, анализ и отчитане на изпълняваните проекти и конкурси и осигуряване на неговата устойчивост, които са прерогатив на ФНИ.
  4. Необходимо е да се вземат мерки от страна на ИС на ФНИ и неговия управител за ефективното използване в бъдеще на разработения софтуер и база данни на проектите (осигуряване на персонал за регулярно попълване и поддръжка на регистрите и базата данни, оценка на функционалността и приложимостта им за целите на изготвяне на справки и отчети по зададени параметри, и предприемане на стъпки за усъвършенстването им при необходимост).
  5. Регистърът на ФНИ трябва да функционира по-ефикасно с цел по-добър достъп до одобрените проекти по конкурсните сесии (поне резюме на съдържанието на проекта), процедурите и резултатите от работата на ВНЕК и ПНЕК, и на по-доброто разпространение на резултатите от научните изследвания в публичната му част.
  6. Регистърът на ФНИ на научната инфраструктура следва да се синхронизира със съответния регистър на МОН, за да се избегне дублиране на ресурси и да предостави лесен достъп до публична информация за научната инфраструктура в научните институции в страната, с цел разработване на методики и провеждане на конкурси, стимулиращи сътрудничество и общо ползване на наличните ресурси.
  7. ИС на ФНИ да подобри информационната осигуреност на управляваните проекти по проведените конкурси за научни изследвания и чрез Регистъра, в който да се публикуват решенията на ВНЕК и ПНЕК, вкл. текущото състояние на финансираните проекти и на резултатите от тях, с цел осигуряване на прозрачност на разходваните средства за научна дейност и научните резултати.
  8. ИС на ФНИ да предприеме действия по организиране на регулярен анализ на постигнатите резултати от изпълнението на проектите по сключени договори от конкурсни сесии за текущата година или приключили такива за предходни сесии. Този анализ да включва не само изпълнението по наукометричните показатели, но и очакваното социално-икономическо въздействие на резултатите от финансираните от

ФНИ проекти, включително ефективността на използване на закупената апаратура и оборудване със средства по проектите.

9. Изпълнението на дейността на ПНЕК да акцентира върху практическо осигуряване на прозрачност и експертиза на проектната дейност от одобряването на проекта до неговата реализация; включване на задължителна външна оценка, като се избягва стриктно конфликт на интереси и съответните експерти-оценители да не се предлагат от кандидатстващото научно звено.
10. ИС на ФНИ да преразгледа и одобри по-ефективни критерии за текущо оценяване на изпълнението на проектите и правила за текущ контрол на изпълнението на договорите за финансиране на проекти, с цел подобряване ефективността на мониторинга и контрола от страна на ФНИ върху изпълнението на научните задачи и по-целесъобразното изразходване на одобрените по тези проекти средства още по време на първите етапи на проекта.
11. ИС на ФНИ да предприеме действия за засилване критичността при подбора на рецензенти (независими оценители) по отношение на техните конкретни компетенции в дадена научна област и включването им в базата-данни. Един нов прецизен механизъм за избор на рецензенти на база измерими критерии ще подобри ефективността и обективността при разглеждане и оценка на внесените проекто-предложения по съответните научни сесии. При необходимост да се разреши на членовете на ВНЕК по отделните конкурси да имат право да променят оценките на рецензентите и рецензентите, показали незадоволителни качества да бъдат премахвани от регистъра, както това е предвидено в чл. 12 (3) на Правилата за работа на ВНЕК на ФНИ от 2014 г.
12. Вътрешните правила за дейност на ИС на ФНИ да се актуализират и да се публикуват на Интернет страницата на ФНИ (въпреки разписаните в Правилника на ФНИ в сила от 31.05.2016), като се определи срок за изготвяне и публикуване на протоколите от проведените заседания. ИС да утвърди Правила за текущ финансов контрол и отчетност по изпълнението на договорите за финансирането на научни изследвания, в които са регламентирани ясни изисквания, относно квалификацията и опита на експертите „Финансов контрол“.
13. Да се засили сътрудничеството със сродни национални и международни организации и структури (напр. по програмата ERA-NET Core Organic и COST), вкл. чрез подобряване на координационните механизми между МОН и ФНИ по отношение на международните програми. Стимулиране на учените за участие в европейски и транс-европейски програми и публикуване в реферирани издания и издания с импакт фактор.

14. При представяне и отчитане на проекти към ФНИ да стане задължително използването на наукометрични показатели по световните системи за реферирание, индексирание и оценяване на научни трудове SCOPUS на Elsevier, Web of Science на Thomson Reuters и свободния сайт за търсене Google Scholar. Да се представят и отчитат показателите:

- Импакт фактор/Импакт ранг на списанието в което се публикуват резултатите от изследването
- Брой цитирания

Горепосочените наукометрични показатели да са задължителни за проекти в областите на природни науки, математика и информатика, технически науки, аграрни науки и ветеринарна медицина, здравеопазване. Те могат да бъдат препоръчителни за хуманитарни науки, социални, стопански и правни науки и спорт, като за тях се представят данни за брой монографии, студии и участия в доклади в научни конференции.

15. Необходимо е да се приемат диференцирани правила и изисквания за оценка и разпространение на резултатите от реализираните проекти по научни области и в зависимост от мащаба на въздействието на резултатите от тези проекти – регионален, национален или международен.

16. Необходимо е разработването и създаването на стандартни форми и изисквания за съдържанието на окончателните и междинните етапи на проектите. Неразделна част от тях при инфраструктурните проекти би следвало да бъде т.нар. план за устойчивост на проекта или план за развитие и поддържане на резултатите, които съответстват на изискванията на чл.80 от Правилника на Фонд „Научни изследвания“ (ПФНИ). Във връзка с тази препоръка, следва да се отбележи, че чл. 78 от раздел IV – „Анализ, контрол и оценка на изпълнението на финансираните проекти“ на ПФНИ, предвижда : „За всеки финансиран проект на интернет страницата на Фонда се създава отделна страница, включваща страница с публичен достъп и страница за техническа връзка с Фонда с ограничен достъп, в която е посочен отговорникът за този проект- член на постоянната научно-експертна комисия“. Съответно останалите алинеи на чл.78 от Правилника описват функционалностите на тези страници. Препоръка на Комисията за наблюдение и оценка на дейността на Фонд „Научни изследвания“ при МОН е при подготовката, провеждането на следващите конкурсни сесии, както и при отчитането на резултатите от финансираните проекти да се използва пълната функционалност на създадената система за подаването на междинните и окончателния отчети, за получаването на оценките за изпълнението на проекта и за официалната кореспонденция с Фонда във връзка с изпълнението на проекта.

17. Необходимо е създаване на организация от страна на ИС на ФНИ и управителя на Фонда за своевременното изготвяне на справките и предоставяне в срок, съгласно Правилника за наблюдение и оценка, Раздел III, на необходимата информация на Комисията за наблюдение и оценка на дейността на ФНИ, в пълен размер и формат, който съответства на изискванията на чл. 19. от Правилника за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации, както и на дейността на Фонд "Научни изследвания". Освен обобщената информация за проектите, представяна съгласно Приложение № 3, към чл. 19, т. 5 от Правилника за наблюдение и оценка, Раздел III, следва да се осигурят и подробни списъци на проектите, описани в Приложение № 3, в степен на детайлност, позволяваща идентифицирането им и отнасянето към съответната ПНЕК.

В обобщение, Комисията счита, че Фонд „Научни изследвания“ не е използван ефективно като основен финансов механизъм за финансиране на научните изследвания. През 2015 г. не е постигнато пълно и ефективно използване на публичните средства, предоставени в бюджета за финансиране на научни изследвания в Република България, поради комбинация от административни, персонални и политически причини. Независимо от това, след промяната в ръководството на ФНИ и ИС са налице положителни тенденции в резултат на положените усилия от страна на управителя на ФНИ, председателя и членовете на ИС, членовете на ПНЕК и персонала на ФНИ.

Комисията споделя изводите и препоръките в Годишния отчет на ФНИ 2015 г. по отношение на необходимостта от поетапно нарастване на бюджета на ФНИ и устойчиво финансиране, свързано с увеличаване на персонала на ФНИ и осигуряване на прозрачност на дейностите, разпространение на информацията, ефективно финансиране и отчетност на научно-изследователски проекти. Необходимо е да се подобри координацията между ФНИ и МОН във връзка с повишаване ролята на програмното финансиране и информираността на научната общност за по-ефективно използване на възможностите за европейско и двустранно научно сътрудничество.

Комисията счита, че подобно устойчиво финансиране на ФНИ, с оглед осигуряване ефективността на разходите и стимулиране качеството на провежданите научните изследвания и конкуренцията между научните институции, трябва да се осигури на базата на регулярен анализ и оценка на научния потенциал и търсенето от страна на бизнеса и обществото на научни резултати за повишаване конкурентоспособността на българската икономиката и качеството на живот, и чрез спешното въвеждане на координационни механизми от типа на национални технологични платформи, обединяващи интересите на науката и бизнеса.

Заключение на Комисията за наблюдение и оценка на дейността на ФНИ при МОН, 2016 г., със Заповед на министъра на образованието и науката № РД09-1041/02.08.2016 г.

Въз основа на извършения анализ на дейността на ФНИ за отчетната 2015 г. и предходния период 2007-2014 г. във връзка с чл. 18, чл. 22 и чл. 23 от **Правилника за наблюдение и оценка на дейността на Фонд "Научни изследвания"** (от месец септември 2015 г.). Комисията за наблюдение и оценка на дейността на ФНИ при МОН, 2016 г., назначена със Заповед на министъра на образованието и науката № РД09-1041/02.08.2016 г., счита, че **критериите за оценка на дейността на ФНИ**, упоменати в чл. 21 на Правилника, **са изпълнени в преобладаващата си част**, и дава своята **ПОЛОЖИТЕЛНА** оценка за дейността на ФНИ през посочения период. В същото време, Комисията препоръчва на управителя на ФНИ и председателя на ИС на ФНИ да вземат под внимание направените критични бележки и препоръки от страна на Комисията, с цел подобряване на цялостната работа на ФНИ през следващия период.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.

Таблица 1. Обобщение на оценките на дейностите, проблемите, мерките и подобренията в работата на ФНИ в периода 2008-2015 г. (по Одитен доклад на Сметна палата (2008-2014 г.) и Годишен отчет за дейността на ФНИ (2015 г.)

Основни констатации, оценки и изводи от одита на Сметната палата /2011-2014 г./	Дейности, проблеми и мерки на ФНИ, упоменати в Годишен отчет 2015 г.	Постигнато подобрение в дейността на ФНИ след 2015 г.
<p>1. Извършените изменения и допълнения в Закона за насърчаване на научните изследвания (ЗНИИ) и Правилника на ФНИ са насочени към подобряване на механизмите за провеждане на държавната политика за насърчаване на научните изследвания. Същите не осигуряват в достатъчна степен нормативните условия за изпълнение на политиката за развитие на научните изследвания, в съответствие с Националната стратегия.</p> <p><i>Фонд „Научни изследвания“ не е изпълнил основната си функция да подкрепя проекти и дейности за насърчаване на научните изследвания, съобразени с Националната стратегия, рамковите програми на ЕС и др. определени в ЗНИИ²⁸, поради което са усвоени в ниска степен предвидените средства за изпълнение на мерките.</i></p>	<p>След 2010 г., когато средствата намаляват наполовина, а грешките в неговото управление и допуснатите нарушения, както в процедурите по оценка на проектите, така и от страна на бенефициентите при изпълнение на проектите, водят до срив на финансирането на научноизследователска дейност, невъзможност за обявяване на нови конкурсни сесии през 2013 и 2015 г.</p> <p><i>Разработване на конкурси и програми за насърчаване на фундаменталните и приложните изследвания чрез финансиране на конкурсен принцип</i></p> <p>- Съдействие при изменение и допълнение на нормативна уредба на научните изследвания - Закон за насърчаване на научните изследвания, Правилник за организацията и функционирането</p>	<p>1. Приет нов Правилник на ФНИ, създаващ правна рамка гарантираща прозрачност на конкурсите, задължителен мониторинг на резултатите през целия период на реализация на проектите и съответствие с приложимия режим на държавни помощи към научноизследователската дейност.</p> <p>2. Публикуван Правилник на ФНИ - Обн. ДВ. бр.41 от 31 Май 2016г.</p> <p>3. Анализ на постигнатите резултати от изпълнението на проектите по сключени договори от конкурсни сесии, проведени в периода 2008 – 2012 г. /частично в Годишен Доклад на ФНИ 2015 г./</p>

²⁸ чл. 13 от ЗНИИ

	на система за наблюдение и оценка на резултатите от научноизследователската дейност и др.;	4. Увеличаване на кадровия състав, в т.ч. за мониторинг, анализ и отчитане на изпълняваните проекти и конкурси и осигуряване на неговата устойчивост.
<p>2. В резултат на недобра организация за изпълнение, липса на координация и взаимодействие и многократна смяна на ръководният състав на водещите структури в системата на МОН, не са създадени условия за ефективно изпълнение на НСНИ.</p> <p><i>В резултат на честата смяна на ръководния състав не са създадени условия за ефективно осъществяване дейността на ФНИ. Това води до неизпълнение на годишните програми на ФНИ, в които е концентрирана основната част от общия размер на средствата, предвидени за реализиране на мерките в Плана за действие за изпълнение на Националната стратегия.</i></p>	<p>През 2015 г., Постоянните научно-експертни комисии (ПНЕК) към ФНИ са продължили работата си по оценка изпълнението на проектите, финансирани от ФНИ, и са представили решенията си пред Изпълнителния съвет.</p>	<p>Реализирани дейности по осъществяване на текущ контрол върху изпълнението на сключени Договори за научни изследвания за предходни периоди по научен отчет.</p> <p>Разглеждани са финансови отчети по сключени договори от предходни етапи - 37 бр.</p> <p>Поискана експертна помощ на МОН за подобряване на организацията на финансовата дейност и счетоводната отчетност и архива на ФНИ и привеждането на двете системи в съответствие със законодателството в бюджетните предприятия и съобразно спецификата на дейността на ФНИ.</p> <p>Предприети са действия за подобряването и законосъобразното водене на счетоводната и финансовата дейност на Фонда.</p> <p>На 30.05.2013 г., Управителят на ФНИ</p>

		утвърждава “Правила за текущ финансов контрол по изпълнение на договорите за финансиране на научни изследвания”.
3. Обновяването на академичния възрастов състав на учените за изпълнение на научноизследователската дейност е по-силно застъпено в държавните висши училища, в сравнение с БАН. Това се дължи на засилване на интереса към научна кариера и дадената възможност на университетите да развият собствена кадрова политика с приемането на Закона за развитие на академичния състав в Република България.	<p><i>Разработване на конкурси и програми за развитие на научния потенциал и за подкрепа на младите учени чрез финансиране на конкурсен принцип</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Разработване на методики и провеждане на конкурси, подпомагащи кариерното развитие на изследователите; - Разработване на методика и провеждане на конкурс „Младите учени“; - Създаване на стимули за включване на млади учени в проектите по всички конкурси. 	
4. От общия бюджет за финансиране на мерките за изпълнение от МОН и ФНИ в размер на 190 млн. лв., 91% са средства от държавния бюджет и 6% от европейско финансиране. Ниският относителен дял на средствата от структурните фондове на ЕС се запазва като една от причините за неблагоприятния финансов профил на България по отношение на разходите за научна дейност. Не са създадени условия за решаването на проблема с неефективното използване на този източник за финансиране.	<p><i>Насърчаване на университетските изследвания чрез финансиране на конкурсен принцип</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Насърчаване включването на университетите в конкурсите на Фонд „Научни изследвания” и в европейски и международни научни инициативи чрез разяснителни кампании, обучение и съфинансиране; - Разработване на методики и провеждане на конкурси, насочени към университетски 	Поетапно нарастване на бюджета на ФНИ на базата на оценка и анализ на научния потенциал и търсенето от страна на бизнеса и обществото на научни резултати за повишаване конкурентоспособността на българската икономиката и качеството на живот. Устойчивост на финансирането, с оглед осигуряване ефективността на разходите и стимулиране на качеството

<p>Относителният дял на усвоените средства за изпълнение на мерките от МОН и ФНИ е 64,5% от общия размер на планираните.</p> <p>Темпът на нарастване на разходите за НИРД (като процент от БВП), не гарантира изпълнението на заложената в Националната програма за реформи България 2020 цел за достигането на 1,5% на разходите от БВП до 2020 г.</p>	<p>изследвания и стимулиращи сътрудничество на университетите с други научни организации и бизнеса.</p>	<p>на провежданите научните изследвания и конкуренцията между научните институции.</p>
<p>5. Регистърът за научна дейност в Република България се води и поддържа на национално ниво от МОН. През одитирания период не е воден и поддържан адекватно и не показва реалното състояние на българските ресурси в областта на научните изследвания.</p> <p>Не са създадени условия за ефективна връзка между науката и иновациите, както и сближаване на потенциалните възможности между университетите и научните институти в България с научните и иновационни интереси на международни организации.</p> <p><i>Липсата на информационна осигуреност на управляваните проекти по проведените конкурси за научни изследвания не позволява да се следи цялостното състояние на финансираните проекти и на постигнатите от тях резултати, не</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Създаване и регулярно актуализиране на електронна база с национални и международни рецензенти на проектни предложения и научни проекти и разработване на критерии и прецизен механизъм за избор на рецензенти; - Едновременно с увеличаване на разходите за наука е необходимо и въвеждането на независима оценка, съответстваща на международните стандарти за експертни оценки и прозрачност на ФНИ и задължителен мониторинг на резултатите през целия период на реализация на проектите. - Разработване на механизъм за гарантиране на независима и обективна оценка на конкурсните предложения от национални и международни експерти / рецензенти; 	<p>Разработен, приет и изплатен е софтуер на регистър и база данни за проектите финансирани от ФНИ за период 2008 г. - 2014 г.</p> <p>Ефективно действаща информационна система, която да обезпечава научната дейност и разпространението на резултатите от научни изследвания чрез въвеждане на информацията за финансираните проекти и резултатите от тях в Регистър с публична част.</p>

<p><i>осигурява прозрачност на разходваните средства за научна дейност и затруднява предоставянето на пълна и актуална информация на МОН за целите на воденето и поддържането на регистъра за научната дейност.</i></p> <p>Това се дължи на неефективни управленски решения, вземани от ръководството на ФНИ през одитирания период.</p>		
<p>6. Не е провеждана от МОН и ФНИ инвентаризация на научното оборудване, закупувано от бенефициентите по финансираните проекти. Липсват регистри за неговата реализация и отчитане.</p> <p>Не са създадени условия за ефективно използване на материалната база от научно оборудване и съществува риск от двойно финансиране на дейности в одобрените проекти.</p>	<p>Липсва политика и управление на интелектуалната собственост в публично финансираните научноизследователски организации и университетите.</p> <p><i>Разработване на конкурсни схеми и програми за насърчаване обновяването на националната научна инфраструктура чрез финансиране на конкурсен принцип</i></p> <p>Разработване на методики и провеждане на конкурси за развитие на научната инфраструктура и стимулиращи сътрудничество и общо ползване на наличните ресурси.</p>	
<p>7. Мерките в Плана за действие са свързани с: двустранното научно-техническо сътрудничество; координацията и финансовата подкрепа на проекти с</p>		<p>През месец септември 2014 г. с протокол от заседание на ИС на ФНИ²⁹ са приети и утвърдени Правила за</p>

²⁹ Одитно доказателство № 20

<p>национално финансиране и по програмите на ЕС; развитието на научната инфраструктура и др. Управлението на тези мерки е осигурено частично и с неадекватни правила и процедури, което не осигурява прозрачност на процесите за изпълнението им и не допринася за ефективното и ефикасно изпълнение на НСНИ.</p>		<p>кандидатстване, подбор и изпълнение на съвместни научноизследователски проекти за двустранно научно и техническо сътрудничество.</p>
<p>8. Годишните оперативни програми на ФНИ не са утвърдени на база одобрен от Министерския съвет (МС) годишен доклад за състоянието на научните изследвания и дейността на Фонда. Приемани са от Изпълнителен съвет (ИС) на ФНИ и утвърждавани от министъра на образованието и науката несвоевременно, което забавя тяхното изпълнение и не осигурява динамичност на провежданите конкурси за одобряване и финансиране на проекти за научни изследвания.</p>	<p>През 2015 г. е приета Годишна оперативна програма (ГОП) на ФНИ за сумата от 18 402 300 лв., от които само 6 341 707 лв. са усвоени от Фонда. ФНИ не разполага с достатъчен кадрови състав. Честите смени в ръководството на фонда оказват негативно влияние върху ефективността на осъществяваната дейност предвид нейната специфика. Това води до неизпълнение на годишните програми на ФНИ, в които е концентрирана основната част от общия размер на средствата, предвидени за реализиране на мерките в плана за действие за изпълнение на Националната стратегия за научни изследвания.</p>	<p>Своевременно приемане на Годишна оперативна програма (ГОП) на ФНИ в съответствие със ЗНИИ на базата на годишния доклад за състоянието и развитието на научните изследвания в научните организации и висшите училища и Програмата за развитието на научната дейност.</p>
<p>9. Не е извършена независима външна оценка на изпълнението на мерките в Плана за действие и няма създаден механизъм на институционално и национално ниво за координиране на дейностите по</p>	<p>Осигуряване на външен одит на изпълнение на програмите.</p>	<p>Извършени са промени в организацията на работа, което спомага за повишаване ефективността от работата на служителите на ФНИ, и системата за</p>

<p>изпълнение и отчитане на неговото изпълнение.</p> <p>Не са осигурени условия за установяване на напредъка по индикаторите за наблюдение, за оценка на ефективността и ефикасността от изпълнението на мерките и предприемане на корективни действия за по-нататъшното изпълнение на Националната стратегия.</p> <p><i>Създадената практика не осигурява условия за насърчаване на научните изследвания от ФНИ на база извършени анализи за тяхното състояние и развитие и предприемане на корективни действия.</i></p>	<p>Изготвяне и въвеждане на механизъм за оценка на въздействието от изпълнението на програмата;</p> <p><i>Разработване и въвеждане на механизъм за контрол върху качеството на изпълнението на финансираните проекти и гарантиране постигането на планираните научни цели и резултати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Организиране и провеждане на независимо рецензиране на постигнатите научни резултати на междинните и крайните етапи по финансирани от ФНИ проекти; - Организиране и провеждане на анализ на въздействието от прилаганите конкурсни схеми и програми и изготвяне на система от мерки за продължаващо развитие; - Осъществяване на текущ контрол върху изпълнението на договорите за изследвания, провеждани със средства от държавния бюджет. 	<p>работа на ПНЕК и рецензенти.</p> <p>Въведени са нови практики, с които се цели прозрачност и публичност на работата на ФНИ, подобрявайки съвместната работа с представители на научни организации в страната.</p> <p>От 10.2015 г. поддръжката на сайт на ФНИ и публикуването на всяка нова информация се извършва безвъзмездно от търговско предприятие.</p> <p>Всички междинни отчети по договори от конкурсни сесии на ФНИ са оценени въз основа на доклад от експерт – член на комисията и рецензия на утвърден от комисията външен рецензент. При вземане на решение за оценките на отчетите членовете на комисиите се придържат към Правилата за работа на ПНЕК към ФНИ. Оценките варират от добър до отличен.</p> <p>Проведени са разговори с Европейска научна фондация и фондация „Александър фон Хумболт“ Германия, за привличане на оценители от чужбина</p>
--	--	--

		<p>за оценка на нови предложения по конкурсни сесии.</p> <p>Изготвени са списъци с предложения, постъпили през 2015 г. от университети и научни организации за членове на ВНЕК и оценители, както и чуждестранни учени, изразили желание да бъдат оценители.</p>
<p>11. В края на одитирания период е създаден Национален съвет за наука и иновации за подпомагане на министъра на образованието и науката при провеждането на държавната политика за насърчаване на научните изследвания. Не са осигурени своевременно условия за неговото ефективно функциониране.</p>		
<p>10. Актуализираната през 2014 г. Национална стратегия и План за действие за следващия програмен период 2015-2020 г. са приети от Министерския съвет, без извършена независима външна оценка и отчитане изпълнението на предходния тригодишен план.</p>		
<p>12. Дейността на ФНИ е осъществявана при липса на координация с други финансиращи институции на приложни научни изследвания, което не решава</p>	<p>Невъзможност от провеждане и финансиране на процедура «Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания - 2015 г.</p>	<p>Разработени са проекти за нови Насоки за конкурсна сесия 2015 г. / 2016 г. и са съгласувани с Министерство на</p>

<p>проблема с разпокъсаното финансиране, предоставяно от различни финансови институции в изпълнение на Националната стратегия, подобряване съгласуваността на политиките за образование, наука и иновации.</p> <p>Не са създадени условия за повишаване на ефективността при финансирането на научноизследователската дейност.</p>	<p>поради изискването на МОН за приемане на нов Правилник на ФНИ, както и ясни предписания на Министерство на финансите (МФ) по отношение на законосъобразността на плащания за следващи етапи на договори по конкурсни сесии 2008-2012 г. (МФ - схемите от предходни години не са предварително съгласувани с МФ и не са спазени процедурите от Закона за държавни помощи (ЗДП), а също и предвидени в Регламент 800/2008 г. и на Регламент 659/1999 г., поради което не могат да бъдат оценени за съответствие с регламента и не следва да бъдат финансирани). ФНИ е започнал процедура по съгласуване на Насоките, но след получаването на отрицателно становище от МФ с препоръки за коригиране Фондът не е се е съобразил, а е продължил с процедурата. След тази дата до 2013 г, не е правено съгласуване с МФ и не са спазени условията на чл. 9/ЗННИ.</p>	<p>финансите, съгласно Закон за насърчаване на научните изследвания, с което да се гарантира правомерността на предстоящата конкурсна сесия и съответствието и с изискванията на ЗННИ и Рамката за държавни помощи. Препоръките на Министерство на финансите са отразени в коригираните Насоки.</p> <p>Подготвени и приети на заседание на ИС на ФНИ Проект на Насоки за кандидатстване, методиката за оценка на предложенията и съпътстваща документация (договор, декларации и т.н.) по процедура «Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания - 2015 г.». Насоките са съобразени с изискванията на Регламент № 651 от 2014 г. за режима на държавни помощи и действащия Правилник на ФНИ.</p> <p>Друг механизъм за подобряване на връзката между ПНЕК и ИС е провеждането на срещи на ИС и председателите на ПНЕК за обмен на</p>
--	---	---

		<p>мнения и прецизиране на оценъчните правила за работа на ПНЕК при изготвяне на оценката върху отчетите.</p> <p>2015 - въведена и практика на провеждане на среща с ръководители на мащабни проекти в сферата на науката, които са финансирани от Фонд „Научни изследвания“. Напр. с ръководителите на Университетските научни комплекси за обсъждане на резултатите от изпълнението на проектите и необходимите средства за следващ етап, който поради изтичане на максималния срок за продължителност на проект следва да бъде последен.</p>
<p>13. Не е внасян от Министъра на образованието и науката за одобряване от Министерския съвет годишен доклад за състоянието на научноизследователската дейност. Липсата на анализ и отчетност на състоянието и развитието на научните изследвания в научните организации и висшите училища не осигурява информация за обективно определяне размера на средствата за наука при изготвянето на бюджета на МОН за реализиране на</p>		

<p>политиката за наука, в съответствие с Националната стратегия.</p>		
<p>14. Фонд „Научни изследвания“ като основен финансов механизъм за финансиране на научните изследвания не е използван ефективно. Проведени са само две конкурсни процедури за насърчаване на научната дейност в приоритетните области на Националната стратегия.</p> <p>Огромна част от сключените договори за изпълнение на научноизследователски проекти не са финансирани, поради допуснати административни пропуски в работата на ФНИ и неефективно и неефикасно управление, свързани с обявяването и провеждането на конкурсните процедури.</p> <p>Не е осигурена концентрация на ресурси в приоритетните области на научните изследвания, ефективно използване на националните и европейски фондове и подобряване на съотношението между институционалното и програмното финансиране.</p>	<p>Разработване и публикуване на методически указания, правила и образци на документи за изготвяне и представяне на конкурсните научни предложения, както и за отчитането на изразходваните средства по сключени договори; Предоставяне на експертна помощ, консултации и текущ контрол на кандидатстващите и на финансираните научни организации и колективи. Подобряване на връзките между партньорите в „триъгълника на знанието“ – образование – наука и иновации чрез изграждане на научно-иновативни регионални мрежи за създаване на общи научни планове, подпомагащи развитието на регионални общности на знанието.</p> <p><u>В съответствие с ГОП са разработени Насоки за финансиране на фундаментални научни изследвания 2015 г., но не е обявен конкурс, поради решение на МОН конкурсът да бъде обявен след приемане на нов Правилник на Фонда, което не се осъществява до края на 2015. Не са финансирани втори или трети етапи на проекти от конкурсни сесии от 2008-2012 г. поради становище на Министерството на</u></p>	<p>На 18.05. 2016 г. е публикуван Одитен доклад за изпълнен одитен ангажимент за даване на увереност и оценка за съответствието на управлението и разходването на средства за административно-управленско и научно обслужване на конкурсите и проектите от ФНИ с нормативните вътрешни актове правила и процедури и договори за периода 01.01.2015 – 31.03.2016 г. <u>(Заключения: Не са осигурени достатъчно доказателства за достоверността на финансовия отчетна ФНИ 2015 г.; Вътрешни правила за дейността на ИС не са публикувани на страницата на ФНИ в Интернет (Но ясно се разписват в Правилника на ФНИ в сила от 31.05.2016); Спазена е определената от Правилника на ФНИ процедура за приемане на ГОП на ФНИ за 2015 и 2016 г., съдържанието на ГОП е в съответствие с Правилника на ФНИ (чл.28). Във ФНИ не се осъществява</u></p>

	<u>финансите във връзка с тези конкурси.</u>	<u>вътрешен контрол върху спазване сроковете за отчитане на договорите.</u>
<p>15. МОН ежегодно заплаща членски внос в ЦЕРН, с което е осигурен достъп на българските учени до уникална научна инфраструктура и изграждане на широки международни контакти с учени от цял свят. Участвали са само две научни организации в три експеримента на ЦЕРН. Приносът на българските учени е популяризиран в множество публикации в списания с висок импакт фактор и импакт ранг.</p>		
<p>16. Не са сключени нови спогодби за двустранно научно-техническо сътрудничество с предвидените в Плана за действие шест държави. Това не осигурява поетапното разширяване на сътрудничеството с тях, обмен на знания и ползването на по-голям брой съвременни научни инфраструктури.</p>	<p>През 2015 г. Фонд "Научни изследвания" е финансирал 13 нови договори по Програма РИПА-2014 г. Финансирани са и вторите етапи на договори по двустранно сътрудничество с Индия, Китай, Германия и Франция. Подкрепените проекти са в областта на физика, химия, технически науки, биотехнологии, аграрни науки, опазване на околната среда и други актуални научни области. В екипите по двустранно сътрудничество активно участват млади учени, засилен е и образователният компонент на проектите.</p> <p>BiodivERsA - За 2015 г. са одобрени 2 проекта с българско участие, като изплатените средства от</p>	

	<p>бюджета на ФНИ за спечелилите български екипи е в размер на 239 130 лв. За 2016 г. следва да се изплатят средства в размер на 143 892 лв.</p> <p>В конкурса обявен през 2015 г. са подадени 13 проектни предложения в българско участие. Практиката от предишните инициативи на програмата показва, че 1 до 2 проектни предложения с българско участие биват одобрявани за финансиране в годишните конкурсни сесии на програмата.</p>	
<p>17. Реализираните проекти в приоритетните области на държавните висши училища допринасят за развитие на научния потенциал и са насочени към изпълнение на приоритетите в Националната стратегия.</p> <p>Липсват правила за разпределение и контрол на средствата, отпускани целево от държавния бюджет за присъщата им научна или художествено-творческа дейност, което създава риск за ефективността на целевото финансиране на проектите, изпълнявани от тях.</p>	<p>Изграждане на динамични университетски научни комплекси, работещи по мултидисциплинарен профил и финансирани при отчитане на съвременните европейски добри практики.</p> <p>Въвеждане на съвременни индикатори за измерване на резултатите и ефективността от провежданата политика и инструментариум за развитие на научните изследвания;.</p>	
<p>18. Съгласно действащото законодателство, общата координация по Седма рамкова програма на Европейския съюз за научни изследвания, технологично развитие и демонстрационни дейности</p>	<p>Развитие на сътрудничеството със сродни национални и международни организации и структури.</p> <p>Стимулиране на учените за участие в европейски</p>	

<p>(2007-2013) и програма КОСТ³⁰ се извършва от дирекция „Наука“, а съфинансирането на проектите по тези програми се осъществява чрез ФНИ. Без нормативно основание, с мотив неефективност на процедурите и несъответствие с добрите европейски практики, финансирането на проекти по двете програми е прехвърлено от ФНИ на МОН. Не е осъществено ефективно и ефикасно управление на процеса по разглеждане и национално финансиране на проектите по тези две програми, след прехвърляне на отговорността по управлението им на МОН.</p> <p>На дирекция „Наука“ е осигурен достъп до „Европейската информационна система за проекти и програми за научни изследвания и иновации на ЕС (CORDIS)“. Не са използвани ефективно и пълноценно възможностите за достъп до цялата база данни на системата, преди подписването на договорите и допълнителните споразумения за национално съфинансиране от Министерството на образованието и науката.</p>	<p>и транс европейски програми и публикуване в реферирани издания и издания с импакт фактор;</p>	
<p>19. За подобряване на връзката наука-бизнес е създадена интерактивна платформа. Липсата на пълни данни в Регистъра за научната дейност не</p>	<p>Липсват координационни механизми от типа на национални технологични платформи, обединяващи научните и индустриалните</p>	

³⁰ Програма за европейско сътрудничество в областта на науката и технологичните изследвания

<p>осигурява условия за ефективно партньорство и реализация на съвместни идейни проекти между научните организации и бизнеса, с което изградената платформа не постига своите цели.</p>	<p>интереси.</p>	
<p>20. Не е издаден от министъра на образованието и науката Правилник за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации, както и на дейността на ФНИ. Това не осигурява възможност за анализ на ефективността на научната дейност и набелязване на мерки за нейното усъвършенстване, на основата на съпоставимост и съизмерване на качеството на научноизследователската дейност със световните и европейските стандарти.</p>	<p>- Анализирани на научните резултати от изпълнение на конкурсно класираните и финансирани проекти</p> <p>- Изготвяне на периодични отчети и сравнителни анализи за резултатите от проведените конкурси;</p>	<p>Одобрен и публикуван Правилник за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации, както и на дейността на ФНИ - Обн. ДВ. бр.72 от 18 Септември 2015г.</p>
<p>21. Публикационната активност в реферирани научни издания и бази данни е един от индикаторите, измерващ ефективността и резултатите от научните изследвания. Осигурена е подкрепа за българските учени за публичност на резултатите от техните изследвания в престижни научни международни издания.</p>	<p>По данни от научните отчети на сключените договори в периода 2007–2014 г., които са оценявани от ПНЕК през 2015 г. (на обща стойност 35 938 216 лв.), в резултат на научните изследвания, финансирани от ФНИ по тези проекти, са излезли от печат 2074 научни публикации, в т.ч. публикации в издания с импакт фактор и импакт ранг, 7 патента и 4 заявки за патент. В изпълнението на договорите са взели участие общо 715 млади учени, 416 докторанта и</p>	

31 пост-докторанта.

31 договора са получили отлична оценка на резултатите, а три договора са прекратени поради незадоволителни резултати от изпълнението.

ПРИЛОЖЕНИЕ 2.

/ПРАВИЛНИК ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ, ОСЪЩЕСТВЯВАНА ОТ ВИСШИТЕ УЧИЛИЩА И НАУЧНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ, КАКТО И НА ДЕЙНОСТТА НА ФОНД "НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ"

Издаден от Министерството на образованието и науката

Обн. ДВ. бр.72 от 18 Септември 2015г.

Раздел III.

Наблюдение и оценка на дейността на Фонд "Научни изследвания"

Чл. 18. Системата по чл. 1 осигурява възможност за ежегодна оценка на дейността на Фонда по отношение на приноса му за постигане целите на Националната стратегия за развитие на научните изследвания 2020, Европейските рамкови програми, Европейската и Националната пътна карта за научноизследователска инфраструктура, както и целесъобразността, балансираността и обосноваването на публичните средства за научните изследвания и ефективността от изпълнението на финансираните конкурсни програми и проекти.

Чл. 19. Ежегодно до края на март Фондът предоставя в Министерството на образованието и науката информация на електронен носител за предходната календарна година, както следва:

1. списък на проведените конкурси за финансиране на научни програми и проекти през отчетния период, както и конкурсната документация към тях;
2. докладите на временните научно-експертни комисии за резултатите от проведените конкурси и класираните проекти през отчетния период;
3. решенията на изпълнителния съвет за определяне на проектите за финансиране и съответно размера на предоставените им средства;
4. правилата на изпълнителния съвет за текущ финансов контрол и отчетност по изпълнението на договорите за финансиране на научни изследвания;
5. справка за изпълнението и отчитането на финансираните проекти през отчетния период по образец съгласно приложение № 3;
6. списък на изградените през отчетния период научни инфраструктури, които са в резултат на изпълнението на програми и проекти, финансирани от Фонда;
7. списък на научните резултати (патенти, публикации, модели, алгоритми, програми, методологии и др.) през отчетния период, които са в резултат на изпълнението на проекти, финансирани от Фонда;
8. списък на научните резултати през отчетния период, използвани в иновационни проекти.

Чл. 20. Комисията по чл. 7, ал. 2 извършва наблюдение на дейността на Фонда, като проследява напредъка в постигане на тематичните цели на конкурсите и изпълнението на годишната оперативна програма.

Чл. 21. (1) Критериите, по които се оценява дейността на Фонда, са:

1. принос на Фонда за постигане целите на Националната стратегия за развитие на научните изследвания, Европейските рамкови програми, Европейската и Националната пътна карта за научноизследователска инфраструктура;
2. въздействие и ефикасност на изпълнението на годишната оперативна програма на Фонда за развитието на научните изследвания и иновациите в България;
3. резултати от приоритизирането на финансирането на научни програми и проекти по научни области съгласно приложение № 1;
4. ефективност на дейността по осъществявания контрол на изпълнение и отчитане на финансираните проекти;
5. социално-икономическо въздействие на резултатите от финансираните проекти;
6. качество на работни процеси и практики, прилагани във Фонда през оценявания период.

(2) В съответствие с критериите по ал. 1 и въз основа на информацията по чл. 19 комисията оценява дейността на Фонда през съответния отчетен период.

Чл. 22. На базата на наблюдението и оценката комисията изготвя анализ на дейността на Фонда.

Чл. 23. (1) Комисията по чл. 7, ал. 2 представя на министъра на образованието и науката доклад, съдържащ анализ, заключение, предложение за финансиране на следващия период и препоръки за подобряване на дейността на Фонда.

(2) Докладът по ал. 1 се публикува на интернет страницата на Министерството на образованието и науката.

**СПРАВКА
ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО И ОТЧИТАНЕТО НА ФИНАНСИРАНИТЕ ПРОЕКТИ ЗА 2015 ГОДИНА**

Наименование на конкурса/година на обявяване ¹	Общ брой договори за изпълнение на проекти ²	Етап на изпълнение: междинен / окончателен	Брой докторанти участващи в изпълнението на договори	Брой млади учени участващи в изпълнението на договори	Брой договори изпълнени в срок	Брой завършили договори	Брой договори с отлична оценка на резултатите ³	Брой прекратени договори	Предоставени финансови средства в отчетната година (в лева)	Общо предоставени финансови средства за конкурса (в лева)	Брой научни публикации, резултат от приключили проекти в т.ч. в издания с импакт фактор и импакт ранг(...)	Брой патенти, резултат от приключили проекти, в т.ч. регистрирани патентни заявки (...)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Конкурс "Стимулиране на научните изследвания в държавните висши училища", 2007 г.	3	окончателен	5	14	3	0	1	0	0	198000	31	0
Тематичен конкурс, 2007 г.	1	междинен	1	2	1	0	0	0	0	108000	0	0
Тематичен конкурс, 2007 г.	1	окончателен	1	2	1	0	0	0	0	108000	2	0

Стипендии за постдокторантски стаж в чуждестранни организации и задължителна работа в българска научна организация/2008	2	окончателен	2	2	2	0	0	0	0	97912	20	0
Насърчаване на научните изследвания в приоритетни области-"Тематичен конкурс"/2008	3	окончателен	11	10	3	0	0	0	0	1082000	42	0
"Изграждане на интегрирани научни центрове към университетите" 2008	2	окончателен	12	14	1	1	1	0	0	570000	193	0
"Стимулиране на научните изследвания в държавните висши училища" 2008	2	окончателен	5	10	2	0	1	0	0	544000	42	0
"Насърчаване на научните изследвания в приоритетни области -Идеи" 2008	1	окончателен	1	3	1	0	0	0	0	236250	83	0
Стипендии за млади учени, които подготвят докторантски труд в национална фирмена структура 2008	1	окончателен	1	1	1	0	0	0	0	75000	7	0
Двустранно научно техническо сътрудничество България - Германия 2008 г.	1	окончателен	3	4	1	0	0	0	0	30000	7	0

"Университетски научно-изследователски комплекси - 2009"	3	междинен	31 постдокт оранта и 82 доктора та	159	3	0	1	0	3750000	16635000	317	0
"Насърчаване на научните изследвания в приоритетни области" ("Тематичен конкурс") 2009	19	Окончателен	39	77	15	4	9	0	0	4692374.87	265	4 патента и 2 заявки за патент
"Млади учени - 2009"	2	окончателен	3	5	0	2	2	0	0	112037	14	0
"ИДЕИ" 2009	11	окончателен	19	49	9	2	5	0	0	1931250	215	3
Стипендии за млади учени, които подготвят докторантски труд в предприятието - 2009	2	1 окончателен и 1 междинен	2	2	2	0	0	0	0	93301.65	11	0
"Развитие на научната инфраструктура - 2009"	3	2 окончателни и 1 междинен	7	8	2	0	0	1	0	3005498	70	0
Стипендии за постдокторантски стаж в чуждестранни научни организации и задължителна работа в българска научна организация 2009	3	окончателен	3	3	3	0	1	0	0	160602	5	0

"Стимулиране на научните изследвания в държавните висши училища" 2010	38	окончателен	113	156	37	1	12	0	0	1657060.5	348	2 заявки за патент
Двустранно научно техническо сътрудничество България - Германия 2010 г.	1	междинен	1	3	1	0	0	0	0	9705	1	0
"Млади учени - 2011"	11	5 междинни и 6 окончателни	16	36	10	0	2	1	0	369468.46	63	0
Българска научна периодика 2011	1	окончателен	0	0	1	0	1	0	0	3237	0	0
Двустранно научно техническо сътрудничество България - Франция 2011 г. - Програма РИЛА	12	междинен	11	25	12	0	6	0	8000	95764	41	0
Двустранно научно техническо сътрудничество България - Словения 2011 г.	9	окончателен	5	29	9	0	6	0	0	300200	47	0
Двустранно научно техническо сътрудничество България - Словакия 2011 г.	10	окончателен	6	27	10	0	5	0	0	108900	51	0
"Финансиране на фундаментални научни и научноприложни изследвания в приоритетни области" 2012	16	междинен	43	65	15	0	6	1	0	2842000	96	0
Двустранно научно техническо сътрудничество България - Австрия 2013 г.	7	междинен	4	12	7	0	3	0	0	45862	15	0

Двустранно научно техническо сътрудничество България - Индия 2013 г.	10	междинен	7	25	10	0	6	0	20000	195340	10	0
Рамков договор за сътрудничество - ЦЕРН 2013 г.	1	междинен	2	8	1	0	1	0	117000	468000	62	0
Двустранно научно техническо сътрудничество България - Китай 2014 г.	4	междинен	4	11	4	0	0	0	0	60000	3	0
Двустранно научно техническо сътрудничество България - Германия 2014 г.	6	междинен	7	15	6	0	5	0	0	91954	11	0
Научна периодика-2014	2	окончателен	0	0	2	0	1	0	0	11500	2	0

Забележки:

ю изследователски проекти са оценени от постоянните научно експертни комисии през отчетната година
я договори в колони 6, 7 и 9, независимо от етапа на изпълнение отразен в колона 3.
ючели изпълнението си договори получили отлична оценка от съответната НЕК

Изготвил:

Гл.експерт Ивелина Георгиева

Управител:

Геновева Жечева

**СПИСЪК
НА ИЗГРАДЕНИТЕ ПРЕЗ ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД ИНФРАСТРУКТУРИ СЪГЛАСНО ЧЛ.19 Т.6**

Наименование на конкурса/година на обявяване ¹	Договор №	Наименование на проект	Етап на изпълнение: междинен / окончателен	Брой докторанти участващи в изпълнението на договори	Брой млади учени участващи в изпълнението на договори	Брой договори изпълнени в срок	Брой завършили договори	Брой договори с отлична оценка на резултатите ³	Брой прекратени договори	Предоставени финансови средства в отчетната година (в лева)	Общо предоставени финансови средства за конкурса (в лева)	Брой научни публикации, резултат от приключили проекти в т.ч. в издания с импакт фактор и импакт ранг(...)	Брой патенти: резултат приключили проекти, т.ч. регистрирани и патент заявки (
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
"Университетски научно-изследователски комплекси - 2009"	ДУНК 01/1 от 2009	Университетски хуманитарен комплекс Алма Матер (Център за върхови постижения Институт Диалог Европа)	междинен	14	30	1	0	1	0	1250000	6235000	61	0
"Университетски научно-изследователски комплекси - 2009"	ДУНК 01/2 от 2009	Национален Университетски Комплекс за Биомедицински и Приложни Изследвания	междинен	39	63	1	0	0	0	1250000	3650000	42	0
"Университетски научно-изследователски комплекси - 2009"	ДУНК 01/3 от 2009	Създаване на "Университетски научно-изследователски комплекс: (УНИК) за иновации и трансфер на знания в областта на микро/нанотехнологии и материали, енергийна ефективност и виртуалното инженерство	междинен	31 постдокторанта и 29 докторанта	66	1	0	0	0	1250000	6750000	214	0

Изготвил:

Гл. експерт Ивелина Георгиева

Управител:

Геновева Жечева

ПРИЛОЖЕНИЕ № 4

ОДИТНИ ВЪПРОСИ, КРИТЕРИИ И ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ОЦЕНКА (Сметна палата 2015 г.)

Основен въпрос: Осигуряват ли чрез дейността си структурите в системата на МОН ефективното изпълнение на Националната стратегия за научни изследвания?

Специфични въпроси	Критерии за оценка	Показатели
1	2	3
1. Създадени ли са подходящи условия за изпълнение на НСНИ?	Нормативна и ресурсна осигуреност	1. Нормативна база, осигуряваща изпълнението на НСНИ
		2. Човешки ресурси: 2.1. Административен капацитет за изпълнение на НСНИ. 2.2. Възрастова и квалификационна структура на учените в организациите за научна дейност (БАН и ДВУ).
		3. Финансови ресурси: 3.1. Структура на източниците. 3.2. Равнище и динамика на бюджетните средства за НСНИ. 3.3. Динамика на относителния дял на разходите за научноизследователска и развойна дейност в БВП.
		4. Информационни ресурси: 4.1. Съответствие на поддържането на информация с нормативните изисквания. 4.2. Пълнота на поддържаната информация.
2. Допринася ли организацията на дейностите на отговорните институции за изпълнение на	Институционална организация	1. Вътрешни правила и процедури: за обезпечаване дейността на отговорните институции за изпълнение на НСНИ.
		2. Планиране на дейностите за изпълнението на НСНИ: 2.1. Годишни планове за изпълнение на

НСНИ?		<p>тригодишния план за действие на НСНИ.</p> <p>2.2. Годишни оперативни програми на ФНИ.</p> <p>2.3. План за действие за следващия програмен период.</p>
		<p>3. Взаимодействие и координация на отговорните структури и звена:</p> <p>3.1. Създаден и функциониращ Национален съвет за наука и иновации.</p> <p>3.2. Механизми за взаимодействие и координация между структурите и звената, отговорни за изпълнението на НСНИ.</p>
	Мониторинг, оценка и отчитане изпълнението на НСНИ	<p>4. Мониторинг и оценка:</p> <p>4.1. Мониторинг и анализ на дейността на ФНИ.</p> <p>4.2. Мониторинг и оценка на изпълнението на НСНИ.</p> <p>5. Отчитане изпълнението на НСНИ:</p> <p>5.1. Годишни отчети за дейността на БАН и ФНИ.</p> <p>5.2. Отчет за изпълнението на НСНИ.</p> <p>5.3. Годишни доклади за състоянието и развитието на научните изследвания в научните организации и висшите училища и за дейността на ФНИ.</p>
3. Извършените дейности по изпълнение на НСНИ постигат ли очакваните резултати?	Динамичност на научно изследователската дейност	<p>1. Финансиране на проекти в приоритетни области:</p> <p>1.1. Проведени от ФНИ конкурси.</p> <p>1.2. Приключили проекти и резултати от изпълнението им.</p> <p>2. Популяризирането на приноса на българските учени от участието им в европейски организации и фондове:</p> <p>2.1. Брой учени работещи в ЦЕРН.</p> <p>2.2. Брой експерименти, финансирани проекти и публикации с българско участие.</p> <p>3. Развитие на научния потенциал:</p> <p>3.1. Приключени проекти на ДВУ за научна или художествено-творческа дейност и резултати от</p>

		<p>изпълнението им.</p> <p>3.2. Приключени проекти и отчетени резултати по спогодби за двустранно научно-техническо сътрудничество.</p> <p>4. Интегриране на българската наука в европейското изследователско пространство:</p> <p>4.1. Приключени проекти по Седмата рамкова програма и резултати от изпълнението им.</p> <p>4.2. Приключени проекти по програма КОСТ и резултати от изпълнението им.</p>
	Изграждане на устойчива връзка „образование-наука-бизнес“	<p>1. Интеграция между елементите на триъгълника на знанието:</p> <p>1.1 Интерактивна платформа за връзка образование-наука-бизнес.</p> <p>1.2. Съвместни идейни проекти между академията и индустрията.</p>
	Създадена среда за оценка на научната дейност	<p>1. Оценка на научната дейност:</p> <p>1.1. Международна оценка на научната дейност на държавните висши училища и БАН.</p> <p>1.2. Оценка на научната дейност на висшите училища и организациите, финансиращи и провеждащи научни изследвания.</p> <p>2.Подкрепа за научна инфраструктура:</p> <p>2.1. Приключени предпроектни проучвания и резултати от тях.</p> <p>2.2. Участие на национални в европейски инфраструктури.</p> <p>3. Публикационна активност в реферирани научни издания.</p>
4. Постигнатите резултати имат ли съществен ефект?	Значимост на постигнатите резултати	<p>1. Научни постижения.</p> <p>2. Приложени резултати от научни изследвания.</p>